

ETKİN KONUŞMA VE DİKSİYON

CAHİT MAAÇ (TRT (E) ANA HABER SUNUCUSU)

- 1951 İSTANBUL DOĞUMLU
- ANADOLU ÜNİVERSİTESİ İŞLETME FAK. MEZUNU
- TRT KURUMUNDA 11 YIL İDARECİ VE ANA HABER SUNUCUSU
- ÖZEL SEKTÖRDE (İTH.İHR.) ÜST DÜZEY PROFESYONEL YÖNETİCİLİK
- 1994 YILINDAN İTİBAREN MEB'DEN YETKİLİ " TÜRK DİLİNİ GELİŞTİRME VE TOPLUM ÖNÜNDE SÖZ SÖYLEME SANATI EĞİTİMİ " ÖĞRETİM GÖREVLİSİ
- 1999-2000 ANKARA KANAL A TELEVİZYONU ANA HABER SPİKERİ VE PROGRAM YAPIMCISI
- 2000-2001 MERSİN SUN RTV GENEL YAYIN YÖNETMENİ
- 2002 – 2007 DNA İNSAN KAYNAKLARI KİŞİSEL GELİŞİM MERKEZİ ANKARA ÖĞRETİM GÖREVLİSİ
- 2008-2009 MERİDYEN EĞİTİM MERKEZİ ANKARA ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

GÜZEL KONUŞMAK BİR SANATTIR.

Günümüzde bu sanatın özellikle kariyer sahibi olabilmek için gün geçtikçe artan bir önemi bulunmaktadır.

Konuşma sanatını beceren kişilerin gerek iş gerekse özel hayatlarında daha fazla inisiyatif sahibi olabildiğini, bir şey gerçekleştirme güçlerinin ve sosyal ilişkilerde kendilerine olan güvenlerinin daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır.

Konuşma sanatı, kişilerin karar verme güçlerini geliştirerek onlara çok yönlülük ve takım çalışması gerçekleştirme yeteneği kazandırmaktadır.

Ayrıca, bu konuda alınan eğitim ile kişiler, çekingenliklerini üstlerinden atarak hitabet güçlerini geliştirmeyi, ses tonunu etkili kullanmayı, jest ve mimikleri yerli yerinde kullanmayı ve etkili konuşma tekniklerini de öğrenmektedirler.

DİKSİYON EĞİTİMİ DERS KONULARI

I.BÖLÜM (FONETİK)

- SES ALETLERİMİZ VE SOLUNUM
- SESİN NİTELİKLERİ
- SES / NEFES ÖZELLİKLERİ VE GELİŞTİRİLMESİ
- SES KUSURLARI

II.BÖLÜM (TELAFUZ)

- BOĞUMLANMA (ÜNLÜ VE ÜNSÜZLERİN ÇIKIŞ NOKTALARI, HECE VE CÜMLE İÇİNDE BİRLİKTE KULLANILIŞI)
- TEKERLEMELER

III.BÖLÜM (DİKSİYON)

- TÜRKÇEMİZİN ÖZELLİKLERİ (BÜYÜK VE KÜÇÜK ÜNLÜ UYUMU-ÜNLÜ VE SES DÜŞMESİ, VURGU, (SÖZCÜK, TUMCE, AYRIM) VE ULAMA)
- NOKTALAMA İŞARETLERİ, SÖZ NOKTALAMASI, SES BÜKÜMLERİ,

ETKİN KONUŞMA DERS KONULARI

I. BÖLÜM (ANLATIM)

- ANLATIM (USSAL – DUYGUSAL)
- MİMİKLE ANLATIM (JESTLER)

II. BÖLÜM (DİYALOG)

- TOPLUM ÖNÜNDE SÖZ SÖYLEME SANATI (KONUŞMA – KONUŞMACI)
- CESARETİ VE GÜVENİ GELİŞTİRME,

III.BÖLÜM (İLETİŞİM - DKD)

- DİNLEME – DİNLEME TESTİ
- İNSANLARI ETKİLEME, YÖNETME VE DOST KAZANMA SANATI
- BEDEN DİLİ VE DURUŞ

DİKSİYON EĞİTİMİ

BU KURSTAN ÖĞRENEBİLECEKLERİNİZ VE KAZANIMLARINIZ

- Korkuyu Yenmek, Toplum Önüne Serbestçe Çıkabilmek
- Nefse Güveni Arttırmak, Ayakta Düşünebilmek Ve Hazırlıksız Konuşmak
- Sıkılmadan Serbestçe İstenilen Her Şeyi En Mantıklı Bir Biçimde Söyleyebilmek
- Her Şeyin Ve Herkesin İyi Yönlerini Görmeye Alışmak
- İnsanlara Ve Özellikle Kusurlarına Karşı Hoşgörülü Olmak
- Dost Kazanmak, Bilgiçlik Göstermemek Ve Halden Anlamak
- Etkili Konuşma Sanatını Öğrenmek
- İyi Dinlemesini Öğrenmek Ve Kültür Ufkunu Geliştirmek

Bu Kurs Bir Bankaya Benzer. Oraya Kendinizden Ne Kadar Çok Şey Koyarsanız, O Da Size O Kadar Faiz Verir.

I. BÖLÜM (FONETİK)

Değerli katılımcılar, **KONUŞMA EĞİTİMİ (DİKSİYON)** konusunda ki bu eğitimin amacı ;

Sizlere, toplumla olan ilişkilerinizde açık, etkili, güzel söz söylemeyi, aynı zamanda yazılı bir metindeki duygu ve düşünceleri sözün yardımı ile anlatmayı öğretmektir.

Söz söyleme sanatının birbirinden ayrılmaz niteliklere sahip iki kuralı vardır.

- 1- **DÜZELTME** : Dilde temizliği ve açıklığı kazanmak için SÖYLEYİŞ ve BOĞUMLANMA mekanizmasında alışkanlığı elde etmek,
- 2- **ANLATIM** : Bir metinde saklı olan düşünceyi, duyguyu, ıstırabı, ihtirası meydana çıkarmaktır.

Nihai sonuca ulaşmak için öncelikle soluk alıp verme, ses aletlerimiz ve sesimizin nitelikleri ile ses ve nefes özelliklerini bilmemiz gerekir.

SES ALETLERİMİZ dediğimizde aklımıza

- GİRTLAK (SES KRİŞLERİ) sesi meydana getirir.
- AKCİĞER VE BRONŞLAR (gırtlakta titreşimler yaptıran ve onu harekete geçiren)
- AĞIZIÇI (BOĞAZ) YANAKLAR, DİL, DAMAK DUDAKLAR, DIŞLER VE BURUN BOŞLUKLARI gelmelidir.
(sesin şiddetini değiştirmeye yarayan aletlerimiz)

SOLUNUM dediğimizde ise ;(Akciğerlere havanın düzenli hareketlerle alınıp verilme beraberliği) İki evreye ayrılır.

- **SOLUK ALMA** (Havanın içeri girişi – Burundan alınması, Göğüste depolanması, Diyaframla kontrolü demektir ki, alınış şekilleri de konuşma konularına göre değişiklik göstermektedir. Genel olarak soluk almayı, Derin - Sık - Çabuk - Düzenli - Sinirlenmeden - Gürültüsüz olarak sınıflandırmamız mümkündür.
- **SOLUK VERME** (Havanın dışarı çıkışı – yavaş, yavaş)
Soluk verme zamanında söz söylenmeli
Soluğun sonuna kadar söz söylenmemeli
Soluk verme daima eşit ve sarsıntısız olmalıdır.

SESİN NİTELİKLERİNE GELİNCE :

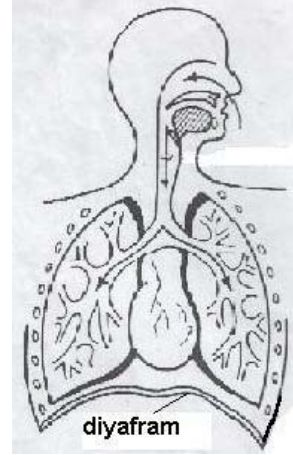
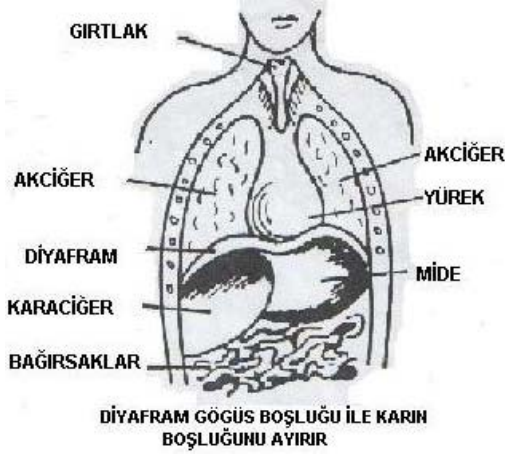
- **ŞİDDET** : Sesin kulağımıza yaptığı etkinin büyüklüğü
- **YÜKSEKLİK** : Kalın sesleri ince seslerden ayıran özelliktir.
  - a - PES SES (Göğüs sesi) : Göğsün alt kısmından geliyormuş gibi duyulur
  - b - TİZ SES (Kafa sesi) : Yukarıdan geliyormuş gibi duyulur. Baş kalktığı zaman daha kolaylıkla çıkar.
  - c- BOĞAZ SESİ : Kullanmaktan kaçınmamız gereken sestir.
- **TINI** :
  - a) Açık Tını (Tiz ses) : Tatlı öykülerin anlatımında kullanılır.
  - b) Koyu Tını (Koyu ses) : Acı, umutsuzluk keder duygusu uyandırmak istediğimiz parçalarda kullanılır.
  - c) Orta Tını : Günlük konuşmalarımızda kullanılır. Yorgunluk vermez.

SES VE NEFES ÖZELLİKLERİ

Güzel ve etkili konuşmada önemli bir konu sesin mükemmel çıkışıdır. Sesin mükemmel çıkışı ses çıkışı ile nefesin kullanımı arasında başarılı bir uyum oluşturulmasını gerektirir.

MÜKEMMEL NEFES ÖZELLİKLERİ

Soluma diyaframdan yapılmalı, nefesin verilmesinde gırtlak değil karın kasları kullanılmalıdır. Diyaframdan mükemmel soluma yapılmadığında ve nefes diyaframdan kontrol edilemediğinde sesin güzel çıkışı imkansızlaşır. Göğüs boşluğu nefes alırken, aşağıya, dışarıya veya yukarıya hareket ettirilebilir. Diyaframatik soluma aşağıya doğrudur. Diğer solumalarda ses bozuk, kontrolsüz ve kesintili çıkar. Nefes kontrol edilemediğinde ses çok fazla hava harcar.

NEFES GELİŞTİRME ALIŞTIRMALARI

Soluk verme çalışması yapınız.

Derin nefes alınarak ; (a) sesinin yakılan bir mum önünde mum sönmeden sabit tonla çıkarılması
Soluğu (s) ünsüzü ile ve kesintisiz boşaltarak : sssssssssssssss...

Alınan soluğu kesik kesik ve kesintisiz boşaltarak : s-s-s-s-s ; sssss-s-s ; SSS-SS

Önce orta sesle sonra yükselterek : ah, oh, uh, ih, eh, öh, üh, ih ; hah, hoh, huh, hih, heh, höh, hüh, hih,

ahah, ohoh, uhuu, ihih, eheh, öhöh, ihih ; hahah, hohoh, huhuh, hihih,

Kahkaha ile : kahkah, kohkoh, kuhkuh, kihkih, kehkeh, köhköh, kühküh, kihkih

Bir solukta ve bütün gücünüzü kullanarak " Hop" hecesini söyleyebildiğiniz kadar çok sayıda bağırarak yineleyin.

DİYAFRAMDAN SOLUMA

Akciğerlerimizi aşağıya doğru doldurarak nefes alabilmektir. bazıları nefes alırken tam tersine bir hareketle karınlarını da içeri çekmektedir. Oysa nefes alınırken karın dışarıya itilir, verirken içeriye çekilir.

DİYAFRAM SOLUMASI : Diyaframdan doğru soluma, akciğerimizin alt loplarını etkin şekilde kullanmak suretiyle kaburga kemiklerinin alt hizasından dışarıya itilecek şekilde nefes alabilme çalışmasıyla başlar.

Önce çok derin olmak üzere üst üste 2 - 3 soluma yapın. Göğüs kafesiniz ve omuzlarınız yukarıya doğru kalkıyorsa hatalı nefes aldığınızı görüyorsunuz.

1 - Düz bir zeminde sırt üstü uzanın. Hızlıca ve kısa aralıklarla sadece ağızınızdan soluyun. Nefes alırken göğüs kafesinin bittiği yerden karından gözlemlenen bir hareket var mı? Ellerinizle göğüs kafesinizin üzerine bastırın veya bunun için başka bir yardımcı kullanın. Aynı solumayı göğsünüzün alt kısmına doğru yapın.

2 - Sırt üstü düz uzanın. Nefesinizi tutun. Bu halde karınınızı içeri çekin ve dışarı itin. Nefes almadan bunu gerçekleştirin. Nefes alırken karınınızı dışarı itin, verirken karınınızı içeri çekin.

Böylece, diyaframdan solumayı iyice öğrendikten sonra ; Doğru nefes alma biçimimizin otomatikleşmesi gerekir. Her zaman bilinçli olarak nefesimizi kontrol etmek mümkün değildir.

DERİN SOLUMA : Nefesimizi mutlaka burnumuzdan alıp ağızımızdan vereceğiz. Soluma her zaman diyaframdan olacak. Nefesimizi alış, tutuş ve veriş zamanımız 1 – 4 - 2 formülüne uygun olacak. Yani eğer nefesimizi 2 saniyede almışsak 8 saniye içimizde tutacağız ve 4 saniyede vereceğiz.

Bu çerçevede derin nefes alınız. Nefes aldığınızda akciğerlerinizi zorlayınız, son haddine kadar alınız ve tutunuz. Şimdi yavaş yavaş veriniz. Son haddine kadar veriniz. Bükülünceye kadar nefesinizi boşaltınız. Bir seansta 10 defadan fazla yapmayınız. Derin soluma çalışmasını sabah erkenden ve akşam saatlerinde 10'ar defa yapınız. Bir anda alınan fazla oksijen, oksijen krizine yol açabilir. Başlangıçta ciğerleriniz ideal miktarda büyüyemez. Devam ettikçe her defasında kapasitenin daha iyi kullanıldığı görülecektir.

SOLUĞU DİYAFRAMLA TUTMA: Özel bir eğitim almamış olanların çoğu derin nefesi gırtlaklarını sıkarak tutmaktadırlar. Gırtlak tamamen açık ve gevşek olduğu halde karın kaslarımızın yardımıyla havayı içeride tutabilmeliyiz. Eğer gırtlak sıkarak havayı tutarsak gırtlak çabuk yorulur, ses bozulur, nefes hemen boşalır ve yetersiz kalır.

SOLUK TUTMA

a) Derin nefes alın. Nefesinizi bekletin. Beklerken gırtlığınızın gevşek ve boş olmasına dikkat edin. Öylece dayanabildiğiniz kadar bekleyin.

b) Derin nefes alın ve gırtlığınızın açık tutun. Kısa ve kesik soluma yapın. Akciğerleriniz dolu iken sık sık çok az miktarda nefes alıp verin. Bunu yaparken karın bölgenizdeki hareketlenmeyi fark edin.

c) Derin nefes alın, parmağınızı dudaklarınıza çok yakın tutun ve hafifçe üfler gibi yapın. Çıkan havanın oluşturduğu hafif ısıyı hissedin. Havanın mümkün olduğu kadar yavaş çıkmasına ve bu arada gırtlığınızın iyice gevşek olmasına dikkat edin. Aynı çalışmayı mum ateşi önünde yapın. Dudaklarınıza yakın tuttuğunuz mum ateşine hafifçe üflüyorsunuz ve mumu söndürmüyorsunuz.

d) Derin nefes alın ve “**papapa**” sesini düşük sesle mümkün olduğu kadar az hava harcayarak mümkün olduğu kadar uzun süre tekrar edin. Her denemenizde geçen süreyi arttırmaya çalışın. Şimdi sesinizi yükseltin ve aynı çalışmayı yüksek sesle yapın.

e) Yukarıdaki çalışmayı kalın, orta ve ince sesinizle ayrı ayrı yapın.

SOLUĞU İKTİSATLI KULLANMA : Konuşmaya başladığımızda hava bir çırpıda boşalır bitmemelidir. Aynı havayı kullanarak daha fazla ses çıkarma egzersizi yapmanız gerekir.

Nefesi iktisatlı kullanmanız gerekmektedir.

Alişkanlık kazanıncaya kadar 2 hafta boyunca bu çalışmayı yapınız. Böylece, Mevcut nefes alış miktarınız en az iki kat artabilecektir. **Bu çalışmada başarılı olabilmek için midenin her yemek sonrasında 1/3'ünün boş bırakılması gerekir.**

MÜKEMMEL SESİN ÖZELLİKLERİ

1- İŞİTİLME DÜZEYİ : Ses dinleyiciler tarafından işitilebilecek kadar yüksek olmalıdır.

2- HIZ DÜZEYİ : Dinleyicilerin algılama hızında – dakikada 125-175 kelime arası – söylenmeli, konuşma anındaki duygulara, kişiliğe, yere ve dinleyicinin niteliğine göre değişimler göstermelidir.

Heyecan, korku, telaş, öfke gibi durumlarda hız artar ; sevgi, üzüntü, saygı gibi durumlarda hız azalır.

3- HOŞA GİTME / TINI DÜZEYİ : Katı, kulak tırmalayan, hırıltılı, madensel, tiz, burunsal, buğulu, çok yumuşak, gevrek, biçimden yoksun sesler, hoş gitmeyen seslerdir.

Gerilmiş bir gırtlak ve ağız, gerilmiş kaslar sesi daha delici, daha yırtıcı bir hale getirirse de hiçbir zaman daha da hoş gidici ve güçlü kılmaz.

4- DEĞİŞİRLİK – BÜKÜMLÜLÜK DÜZEYİ : Ses çıkışı monoton olmamalıdır. Ses Yüksek-alçak tonda, hızlı-yavaş arası, duraklamalı-duraklamasız, vurgulu-vurgusuz arasında değişerek çıkmalıdır.

SESİN NİTELİĞİNİ – TINISINI GELİŞTİRME

a) “ **ha, ho, hu** “ hecelerini, - Gırtlakta yüksek tını ile, - Sesi ağız boşluğunda tınlatarak söyleyin.

b) “ **ah** “ hecesini, fısıltı ile başlayıp git gide tonlayarak tam tınılı bir ses elde edinceye dek yineleyin ; daha sonra, tam tınılı sestten fısıltıya inin.

c) “ **Ben sevinç ve heyecan doluyum !** “ cümlesini;

- Gırtlak sıkarak fısıldayın. / Burun sesi ile fısıldayın. / Gevşemiş kaslarla rahat söyleyin.

d) “ **Evet** “ kelimesini aşağıda belirtilen değişik anlamlarda söyleyin.

- Ne istiyor sunuz ? / Kaç kez söyleyeceğim ? / Aşağı yukarı, öyle denebilir..

e) “ **Ne yapıyorsun ?** “ sorusunu aşağıdaki durumlara göre sorun.

- Sert bir komutan. / Korkmuş biri. / Sevecen (müşfik) biri.

SES GELİŞTİRME ALIŞTIRMALARI - SES YÜKSEKLİĞİ KONTROLÜ

Sesi Fırlatma (tek nefeste) **pa, pe pi, po ; ba, be, bi, bo ; da, de, di, do**

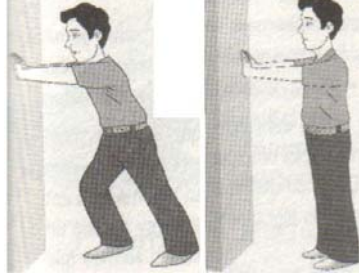
Cümleyi bir solukta ses yoğunluğunu yitirmeden okuyun

“ Kalp, günde 100.800 defa çarpmakta ve 130 tonluk bir ağırlığın 30 cm. yüksekliğe kaldırılmasına denk düşen bir güç sağlanmaktadır.”

Aşağıdaki Metni ; olağan bir sesle, kalabalık bir dinleyici karşısında okuyunuz.

Tembelliğin ne olduğunu ve insanların başına nasıl çorap ördüğünü düşündünüz mü? Bu soru çok mu çocukça? Hemen Herkes tembelliğin kötü olduğunu bilir ve kimse tembel olmayı kabullenmek istemez. Ama acaba kaç kişi gerçekten tembel olup olmadığını araştırmıştır?

Tembellik ya zihinsel, ya bedensel ya da her ikisi birden yaşanır. İnsanların büyük bir kısmı zihinlerini, önemli bir kısmı bedenlerini ve yine çok önemli bir kısmı da hem bedenlerini hem de zihinlerini çalıştırmazlar.

SES PERDESİNDE DEĞİŞİM OLUŞTURMA

a- Yakılan bir mumu dudakların çok yakınında tutun . (u) sesini şiddeti arttırarak uzatın. Mum ışığında titreme çok az olacaktır.

b- Kendi olagan sesinizle “ a “ deyiniz. Sonra seslenmeyi, azar azar değiştirerek çıkabileceğiniz en tiz, inebileceğiniz en pes-kalın perdeye kadar sürdürün. Kendinize en uygun, tını düzeyini bulmaya çalışın.

c- **Cümlelerin gerektirdiği duyguları kullanarak okuyun,**

Yorulduğum, umutsuzluğa kapıldım ve çok üzülüm.

Seni vicdansız seni ! Bunun hesabını vereceksin. / Aman dikkat ! Çingiraklı yılan var !

Bak hele ! Seni burada göreceğimi hiç ummuyordum. / Kaybedersem dayanamam gibi geliyor bana.

SESİ ISITMAK

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, ...80,....90, ... 98, 99,100 / 1 den 100 e kadar belirli bir ses tonu ile sayınız.

SESİN TİZLİĞİ...

Ağız kapalı burundan ve ağızdan man sesi çıkarılırken harfler arasında kesinti olmayacak.

MAN, MEN, MİN, MON, MUN, MÜN, MIN, MÖN

MMMMMMMMMMMMAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAANNNNNNNNNNNNNN

SESİ KUVVETLENDİRİR. 1, 2, 3, 4, 5, 4, 3, 2, 1

1 den 5 kadar sesin şiddetini arttırarak sayınız, aynı şekilde azaltarak geriye doğru sayınız.

HAH, HEH, HİH, HOH, HUH, HÜH, HIH, HÖH - PAH, PEH, PİH, POH, PUH, PÜH, PİH, PÖH

Ses karından başlayıp ağızdan maksimum seviyede çıkacaktır.

SES KUSURLARI VE ÇÖZÜMLERİ

1- KUVVETSİZLİK : hafif sesle konuşma alışkanlığı. Ağız açarak (a) sesini,

- Soluk verirken gitgide artan bir şiddetle ses çıkartınız.
- Birdenbire ve aynı şiddeti sürdürerek ses çıkartınız.
- Sesinizin şiddetini çoğaltıp azaltınız. (bir çok kez)
- Kısa soluk vererek oldukça gür sesler çıkarınız.

2- SES TİTREKLİĞİ

- Çok kısa bir süre içinde ve pek az ses vererek ses çıkarınız.
- Bir parça daha gür ve bir parça daha uzun ses çıkarınız.
- Bunu süreyi uzatarak devam ettiriniz.

3- TİZ VE KESKİN SES

- Soluk verirken gırtlakta bir kasılma olmadan solukla beraber ses çıkarın, hecelere de uygulayın.
- Tiz ton çıkarmamaya dikkat edin (hecelerde pes ton kullanın)
- Okuma alıştırmaları yapın.

4- MONOTONLUK (tekdüzelik)

5- SES ZAYIFLIĞI

- Vücut yorgunluğu, soluk borusu, bronşların ve akciğerin hastalığı, verem, burun nezlesi, ses kısıklığı, gırtlakın fazla yıpratılması, hımhımlık.

HATIRLATMA

- Diksiyon ve hitabet eğitimi ile kişinin kendisi ve çevresi ile barışık, insanlarla doğru iletişim kurabilen;
- Duygu ve düşüncelerini etkili bir şekilde aktarabilen;
- Sesini, bedenini koordinasyon içinde kullanabilen ve hedeflerine ulaşmada bunu etkili bir yöntem olarak benimseyen bireyler olarak yetiştirilmesi hedeflenmektedir.
- Ayrıca verdiğimiz eğitim sonunda kişilerin, dili doğru, güzel ve etkili kullanmanın inceliklerini fark ederek türkçeyi özenle kullanabilen,
- Konuşmayı sanata dönüştürmenin yollarını bilen,
- Doğru - yanlış kullanım örneklerini irdeleyen ve güzel konuşmanın önemini kavrayan,
- "Ne söyleyeceğini bilmenin yanı sıra nasıl söyleyeceğini de bilen" bireyler olarak yetişmeleri önem taşımaktadır.

II.BÖLÜM (TELAFUZ)

Sesli ve sessizlerimizi tanımadan önce BOĞUMLANMANIN NİTELİKLERİNİ hatırlamak yararlı olacaktır.

1. **DOĞRULUK** : Ünsüzlerin seslerini çıkartırken onlara ait bütün kurallara özen göstermektir.
2. **BERRAKLIK** : Ünsüzleri birbirinden iyice ayırt etmektir.
3. **KUDRET** : Her ünsüzü uzaktan fark edilecek şekilde söylemektir.
4. **HAFİFLİK** : İyi bir boğumlanmaya gereken kuvveti gizleyen niteliktir.

Bu bilgiler ışığında 8 ünlü (sesli) ve 21 ünsüzden (sessiz) oluşan 29 harfimizi(sesimizi) tanımak ve çıkış noktalarını doğru yapmak için çalışmaya başlayabiliriz. Önce ünlüler dediğimiz SESLİ harflerimizin söylenişleri ile başlayalım. (resimlerle anlatım son sayfadır)

- **KALIN (A)** : DİL TABİİ DURUŞUNDAN, ORTAYA DOĞRU YÜKSELİR, DUDAKLAR HAREKETSİZ, YANAKLAR GEVŞEK VE ÇENELER AÇIK KALIR. CAN – CAM – DAM – KAN – YAN – KABA – KAYA – ANA - BABA

ALEM ALA DANA ALDI ALA DANALANDI DA BİZ BİR ALA DANA ALIP ALA DANALANAMADIK. AĞLARSA ANAM AĞLAR GERİSİ YALAN AĞLAR.

- **İNCE (A)** : NORMAL (A) YA GÖRE DAHA İLERİDEN TELAFFUZ EDİLİR. ALKOL – LALE- DİKKAT – SEYAHAT – ŞEFKAT – NANE - KABAHAHAT

ADEME ADEM GEREKTİR. ADEM ANLAR ADEMİ ADEM ADEM OLMAYINCA NİTSİN ADEM ADEMİ

- **UZUN (A)** : SÜRESİ UZUNDUR. LALE - NANE – KASE – KATİL – NAZİK – TARİH – MAVİ - LANET

- **AÇIK (E)** : ÇENELE (A) VOKALİNDE OLDUĞU GİBİ DİL İLERİ DAMAĞA DOĞRU YÜKSELİR VE TELAFFUZ NOKTASI DAHA İLERİDEDİR. EVET– ERKEK – ESMER – EV – EL– EFENDİM – SENE – EMEK – ELBİSE – EKMEK – EZBER

EDREMİTLİ ELA GÖZLÜ ESMER ESMA EYLÜLDE EL ALTINDAN ELMACI EFENİN EŞİ EŞREFLE EMANETÇİNİN EŞEĞİNE BİNDİLER

- **KAPALI (E)** : AÇIK (E) YE NİSBETLE DAHA KAPALI VE TELAFFUZ NOKTASI DAHA İLERİDEDİR. MENDİL – BENZİN – SEVMEMEK, GECE PENCEREDEKİ TEKİR KEDİ KENDİ TENCERESİNDEKİ ETİ YEDİ.

- **(I)** : BOĞUMLANMA NOKTASI DAMAĞIN ARKA KISMINDADIR. DUDAKLARIN KÖŞESİ KULAKLARA DOĞRU YÜKSELİR. ISI – ISLAK – IZGARA – İSTIRAP – İSKONTO – İRK – IRMAK

ILFAZLI İTRİ ISLIKLA ILICALARDA ISINA ISINA ILIK IHLAMUR ISITTI.

- **NORMAL (İ)** : BOĞUMLANMA NOKTASI DAMAĞIN ÖN KISMINDADIR. DUDAKLARIN KÖŞESİ KULAKLARA DOĞRU YÜKSELİR. İZBE – İÇMEK – İNCE – İKİZ – İSTASYON – İLİK – İRMİK

İSTEDİĞİNİ SÖYLEYEN İSTEMEDİĞİNİ İŞİTİR. İŞ İSTER, İŞTEN KAÇAR.

- **UZUN (İ)** : SÜRESİ UZUNDUR. İCAT – BİÇARE – BİTAP – BİTARAF – VELİ – FENNİ – FİZİKİ – CANİ – HAYATİ – NİHAİ

- **KALIN (O)** : ÇENELER VE DİL NORMAL (A) VOKALİNDE OLDUĞU GİBİDİR. DUDAKLARIN ALT VE ÜST KÖŞELERİ BİRBİRİNE YAKLAŞIP, AĞZIN AÇIKLIĞI TAM BİR YUVARLAK GİBİ OLUR. OT – OVA – OCAK – OLMAK – OLDU – ORTA – ODUN – ORMAN – BANDO – BANYO

OLMAZ OLMAZ DEME, OLMAZ OLMAZ. OĞLUM OLDU OYDU BENİ, KIZIM OLDU SOYDU BENİ.

- **İNCE (O)** : BİRAZ DAHA İLERİDEN DAHA AZ YUVARLAK YAPILARAK SÖYLENİR.
LÔBUT – LÔCA – LÔDOS – LÔKANTA – LÔKUM – LÔKMAN - LÔŞ – NÔT – NÔRMAL NÔHUT – LÔSYON – LÔNCA

ÂLKÔLİK LÔRD LÔKANTANIN LÔCASINDA LÔKUMLARI LÔKMA LÔKMA YUTTU.

- **(Ö)** : ÇENELER VE DİL KAPALI (E) VOKALİNDE OLDUĞU GİBİDİR. DUDAKLARIN ALT VE ÜST KÖŞELERİ BİRBİRİNE YAKLAŞIP AĞZIN AÇIKLIĞI TAM KÜÇÜK BİR YUVARLAK GİBİ OLUR.
ÖBEK- ÖÇ – ÖDEV – ÖFKE- ÖĞRETİM – ÖLÇMEK – ÖDÜNÇ – ÖRNEK
ÖTEDEN BERİ ÖREKLEYLE ÖKÜZÜ ÖRTEN ÖRTÜ ÖREREK ÖĞÜNDÜ.

- **KALIN (U)** : ÇENELER VE DİL NORMAL (A) VOKALİNDE OLDUĞU GİBİDİR. DUDAKLARIN ALT VE ÜST KÖŞELERİ BİRBİRİNE İYİCE YAKLAŞIP AĞZIN AÇIKLIĞI TAM KÜÇÜK BİR YUVARLAK GİBİ OLUR. UÇ – UÇAK – UÇURTMA – UFAK- ULUS – UYKU – UYUZ – UZUN
ULU ORTA UTANMAZLIKLARLA UMUMU USANDIRANLAR USLANDILAR.

- **İNCE (U)** : NORMAL (U) YA NİSBETLE DAHA İLERİDEN TELAFFUZ EDİLİR.
RÛYA – RÛZGAR – GÛYA - HÛLYA – LÛTFİ – LÛTFEN – NÛMARA – LÛGAT
GÛYA HÛLYA RÛYASINDA LÛTFİ'YE NÛMARALI NÛTUK SÖYLEYEREK LÛTFETMİŞ.

- **(Ü)** : ÇENELER VE DİL AÇIK (E) VOKALİNDE OLDUĞU GİBİDİR. DUDAKLARIN ALT VE ÜST KÖŞELERİ BİRBİRİNE İYİCE YAKLAŞIP BÜZÜLÜR. ÜÇ – ÜLFET – ÜMİT – ÜRKEK – ÜSLUP – ÜTÜ – ÜYE – ÜRÜN

ÜLKERLE ÜLFET ÜSLUPSUZ ÜSTATLA ÜLVİYET ÜMİDİYLE ÜSTÜBEÇ ÜSTÜVANESİNDEN ÜCRET ALINMALIDIR.

ÜNLÜLER

Dilin durumuna göre	DÜZ (Dudakların durumuna göre)		YUVARLAK	
	GENİŞ	DAR (Ağzın açıklığına göre)	GENİŞ	DAR
KALIN	a	ı	o	u
İNCE	e	i	ö	ü

Şimdi de SESSİZLERİMİZİ TANIYALIM bu çalışmamızda telaffuz noktaları birbirine yakın olan ünsüzlerimizi birlikte değerlendireceğiz. (resimlerle anlatım son sayfadadır)

(B, P, M)

(B) ÜNSÜZÜ DUDAKLARIN BİRLEŞİP AÇILMASIYLA VE TONLU OLARAK ORTAYA ÇIKAR. BA - BE – Bİ – BI - BO – BÖ - BU – BÜ
BAŞIN BAŞI, BAŞINDA BAŞI VAR - BOL BOL YİYEN BEL BEL BAKAR.

(P) ÜNSÜZÜ DUDAKLARIN BİRLEŞİP AÇILMASIYLA VE TONSUZ OLARAK ORTAYA ÇIKAR. PA - PE – Pİ – PI - PO – PÖ - PU – PÜ
PASAKLI PİNPON PİSLİKTE PAKLANDI.

(M) ÜNSÜZÜ DUDAKLARIN BİRLEŞİP AÇILMASIYLA VE ARTDAMAĞIN ALÇALARAK ÇIKAN TONUN BURUN BOŞLUĞUNU TİTRETMEİ İLE ORTAYA ÇIKAR.
MA – ME - Mİ – M I- MO – MÖ – MU - MÜ
MÜFLİSTEN MEDET MÜNAFIKTAN NASİHAT BEKLENMEZ.

(D, T, N)

(D) ÜNSÜZÜ, DİL UCUNUN DAMAĞIN ÖN KESİMİNE, ÜST DİŞ KÖKLERİNE DAYANIP AÇILMASIYLA VE TONLU OLARAK ORTAYA ÇIKAR. DA - DE – Dİ – DI - DO – DÖ - DU – DÜ
DAMLA DAMLA GÖL OLUR, DAMLACIKTAN SEL OLUR.

(T) ÜNSÜZÜ, DİL UCUNUN DAMAĞIN ÖN KESİMİNE, ÜST DİŞ KÖKLERİNE DAYANIP AÇILMASIYLA VE TONSUZ OLARAK ORTAYA ÇIKAR.TA - TE – Tİ – Tİ - TO – TÖ - TU – TÜ
TAZIYA TAVŞANI TUTTURAN İKİ TARAFIN HAY HUYUDUR.

(N) ÜNSÜZÜ, DİL UCUNUN DAMAĞIN ÖN KESİMİNE, ÜST DİŞ KÖKLERİNE DAYANIP AÇILMASIYLA VE ARTDAMAĞIN ALÇALARAK ÇIKAN TONUN BURUN BOŞLUĞUNU TİTRETMEİ İLE ORTAYA ÇIKAR. NA - NE – Nİ – Nİ - NO – NÖ - NU – NÜ
NANKÖR NALBANT NALLARI NALLAMALI MI, NALLAMAMALI MI?

(V, F)

(V) ÜNSÜZÜ, ÜST KESİCİ DİŞLER ALT DUDAĞIN ÜSTÜNE DOKUNUP AÇILMASI İLE VE TONLU OLARAK ÇIKARILIR. VA - VE – Vİ – Vİ - VO – VÖ - VU – VÜ
VER ALLAHIN VERDİĞİNE, VUR ALLAHIN VURDUĞUNA.

(F) ÜNSÜZÜ, ÜST KESİCİ DİŞLER ALT DUDAĞIN ÜSTÜNE DOKUNUP AÇILMASI İLE VE TONSUZ OLARAK ÇIKARILIR. FA - FE – Fİ – Fİ - FO – FÖ - FU – FÜ
FETTAN FIRSAT FEVT ETMEZ. FALCI FALCIYA FENT ETMEZ.

(C, Ç)

(C) ÜNSÜZÜ, DİŞLER BİRBİRİ ÜZERİNE BİNECEK KADAR YAKLAŞIR ; DİL UCUNUN ÖN KENARLARI İKİ SIRA DİŞİN ARKASINA YAYILIR. BÖYLECE DURDURULAN HAVA, ALT ÇENENİN AŞAĞI DÜŞMESİYLE SERBESTLİYEREK DİLE VE DİŞ ARASINA SÜRÜNÜP TONLU OLARAK ÇIKAR. Buna (D,J) KAYNAŞMASI da denir. CA - CE – Cİ – Cİ - CO – CÖ - CU – CÜ
CAN BENİM CANIM, ÇIKAN ELİN CANI. - CİNS CİNSİNE ÇEKER.

(Ç) ÜNSÜZÜ, AĞZIN DURUMU TIPKI (C) ÜNSÜZÜNDE OLDUĞU GİBİDİR. YALNIZ TONSUZ OLARAK ORTAYA ÇIKAR.Buna (T,Ş) KAYNAŞMASI da denir.
ÇA - ÇE – Çİ – Çİ - ÇO – ÇÖ - ÇU – ÇÜ
ÇUL ARDINDAN ÇOMAK ÇEKEN ÇOK OLUR. ÇAT BURADA ÇAT KAPI ARKASINDA

(G,K,Ğ)

(G) ÜNSÜZÜ, DİL SIRTININ DAMAĞIN GERİSİNE, BİR DE DAMAĞIN DAHA ÖN KESİMİNİ KAPATMASIYLA VE TONLU OLARAK ÇIKARILIR. GA - GÂ- GE – Gİ – Gİ - GO – GÖ - GU – GÛ – GÛ

- İNCE ÜNLÜLERLE DAMAĞIN ÖN KISMINDAN ÇIKARILIR. GAH, GEL, GÖZ, GOL, GİT, GUYA, GÖÇ.

- KALIN ÜNLÜLERLE DAMAĞIN GERİSİNDEN ÇIKAR. GAR, GICIK, GOCUK, GUDUK,

GETİRİNCE EL GETİRİR, YEL GETİRİR, SEL GETİRİR. GÖTÜRÜNCE EL GÖTÜRÜR, YEL GÖTÜRÜR, SEL GÖTÜRÜR.

(K) ÜNSÜZÜ, DİL SIRTININ DAMAĞIN GERİSİNİ, BİR DE DAMAĞIN DAHA ÖN KESİMİNİ KAPATMASI İLE VE TONSUZ OLARAK ÇIKARILIR. KA – KÂ- KE – Kİ – Kİ - KO – KÖ - KU – KÛ - KÛ

- İNCE ÜNLÜLERLE DAMAĞIN ÖN KESİMİNDEN ÇIKAR. KEL, KİM, KÖR, KÛL.

- KALIN ÜNLÜLERLE DAMAĞIN GERİSİNDEN ÇIKAR. KAR, KİL, KOR, KUŞ.
KÜPE KÛP DEYİNCE KÛP DAHI DUP DER.

(Ğ) ÜNSÜZÜ DİLİMİZDE VARLIĞINI ANCAK KENDİNDEN ÖNCE GELEN ÜNLÜNÜN SÜRESİNİ UZATMAKLA HİSSEDİLİR. SÖZCÜK BAŞINDA BULUNMAZ. İKİ ÜNLÜ ARASINDA DİFTONG MEYDANA GETİRİR. BOĞAZ=BOAZ, YOĞUR=YOUURT, DOĞAR=DOAR

(Ğ) ÜNSÜZÜ ARA SIRA (Y),(V) ÜNSÜZLERİNE DÖNER.

EĞER=EYER, EĞLENCE=EYLENCE, EĞİTSEL=EYİTSEL, EĞİLMEK=EYİLMEK
OĞMAK=OVMAK, SOĞAN=SOVAN, KOĞMAK=KOVMAK, DÖĞMEK= DÖVMEK

DOĞAN DOĞANDAN TATLI ; DOĞACAK ONDAN TATLI./ SEN AĞA, BEN AĞA, BU İNEĞİ KİM SAĞA?

(Z,S)

(Z) ÜNSÜZÜ, DİLİN UCU ÜST DİŞ KÖKLERİNE YAKLAŞIR, HAVA DİLİN ARASINDAN TONLU OLARAK SIZAR. ZA -ZE -Zİ -Zİ -ZO -ZÖ -ZU –ZÜ

ZİR DELİ, ZİRZİR DELİ, HINZİR DELİ.-AZ KAZ, UZ KAZ, BOYUNCA KAZ.
ZAMAN SAMAN SATAR, SAMAN ZAMAN SATAR.

(S) ÜNSÜZÜ, DİLİN UCU ÜST DİŞ KÖKLERİNE YAKLAŞIR, HAVA DİLİN ARASINDAN TONSUZ OLARAK SIZAR. SA -SE -Sİ -Sİ -SO -SÖ -SU -SÜ
SAZA SAZLA, SÖZE SÖZLE MUKABELE ETMEK GEREK.
SERÇE İLE SÖYLEŞENİN SESİ SEMADAN GELİR. - SAY BENİ SAYAYIM SENİ.

(J,Ş)

(J) ÜNSÜZÜ, DİŞLER BİRBİRİNE YAKLAŞIR, DUDAKLAR İLERİ DOĞRU UZANIR, DİL SIRTI DAMAĞA DOĞRU KALKIP DAR BİR GEÇİTTEN HAVA TONLU OLARAK SIZAR.
JA -JE -Jİ -Jİ -JO -JÖ -JU -JÜ JAPON JİLETLERİNDE JAPONCA YAZILI.

(Ş) ÜNSÜZÜ, DİŞLER BİRBİRİNE YAKLAŞIR, DUDAKLAR İLERİ DOĞRU UZANIR, DİL SIRTI DAMAĞA DOĞRU KALKIP DAR BİR GEÇİTTEN HAVA TONSUZ OLARAK SIZAR.
ŞA -ŞE -Şİ -Şİ -ŞO -ŞÖ -ŞU -ŞÜ ŞİŞ ŞİŞEYİ ŞİŞLEMİŞ ŞİŞE KEŞİŞE KİŞ DEMİŞ.

(L,R)

(L) ÜNSÜZÜ, DİL UCU DAMAĞIN ÖN KISMINA, BİR DE DAHA GERİSİNE DAYANIR. HAVA DİLİN YANLARINI TİTRETİP SIZAR VE TONLU OLARAK MEYDANA GELİR.
LA -LÂ -LE -Lİ -Lİ -LO -LÖ -LÖ -LU -LÛ -LÛ
LAF LAFI AÇAR, LAF DA KUTUYU. LEYLEĞİN ÖMRÜ LAKLAKLA GEÇER.

(R) ÜNSÜZÜ, DİL UCUNUN YUKARDAKİ KESİCİ DİŞLERLE MEYDANA GETİRDİĞİ KAPAĞIN BİR ÇOK DEFA AÇILIP KAPANMASIYLA ORTAYA ÇIKAR. DİL UCUNUN İYİCE TİTREMESİ GEREKİR. RA -RE -Rİ -Rİ
-RO -RÖ -RÖ -RU -RÛ -RÛ
RÜZGARA TÜKÜREN KENDİ YÜZÜNE TÜKÜRÜR.
BİR BERBER BİR BERBERE BRE BERBER BERİ GEL DİYE BAR BAR BAĞIRMIŞ.

(H,Y)

(H) ÜNSÜZÜ, BİR SOLUK ÜNSÜZÜ OLUP, AĞZIN (KALIN A) ÜNLÜSÜNÜ ÇIKARDIĞI DURUMDA MEYDANA GELİR, TONSUZ OLARAK ÇIKARILIR. HA -HE -Hİ -HI -HO -HÖ -HU -HÜ
HAYIRLININ HAYRINA, HAYIRSIZIN ŞERRİNE.
HER KADIN HANESİNİN HEM HANIMI. HEM HALAYIĞIDIR.

(Y) ÜNSÜZÜ, DİL ORTASIYLA ÖN DAMAK ARASINDAN ÇIKAR, TONSUZ OLARAK MEYDANA GELİR. YA -YE -Yİ -Yİ -YO -YÖ -YU -YÜ
YARAMAZ YARASIZ YAPAMAZ. O YALAN BU YALAN FİLİ YUTTU BİR YILAN.

ÜNSÜZLER

ÇIKTIĞI YERE GÖRE	SERT Tonsuz (ses telleri titreşmeden)		YUMUŞAK Tonlu (ses telleri titreşerek)	
	SÜREKLİ	SÜREKSİZ	SÜREKLİ	SÜREKSİZ
DUDAK	f	p	m v	b
DİŞ	s ş	ç t	j l n r z	c d
DAMAK		k	ğ y	g
GIRTLAK	h			

Bu arada **DİKSİYON BOZUKLUKLARI, YANLIŞLIKLARI VE KUSURLARINA** da değinmek istiyorum.

- Boğumlanma bozukluğu
- Vurgu yanlış (Ankara – İzmir – Belki – Niçin / Çalış – vatan – gelmek – atelye (kapalı hece))
- Yanlış tonlama (vurgu ile yakın ilişkilidir)
- Ulamada dikkatsizlik Mehmet_ efendi tetkik_ etmek akşam_ oldu
- Tek düzelik (monotonluk)
- Yersiz durgu ve duraklar (ses bükümlerine dikkat etmemek)
- Hız kusurları (dakikada 125 – 175 kelime söylenmesi normaldir.)
- Harfleri ve heceleri yutmak (sonra – sona)
- Sesi ve soluğu denetim altına almamak (yorgun olmak)

SÖYLEYİŞ VE BOĞUMLANMA KUSURLARI

- **Atlama** (Kendisi / Kensi), bir dakika-bi dakka / nasılsınız-nassınız
- **Gevşeklik** (Boğumlanma tembelliği) dişler arasına kurşun kalem sıkıştırarak hece söylemek
- **Gılama** (R'nin boğazda oluşması) (r) nin boğumlanma bozukluğundan oluşur.
- **Islıklama** (S'nin abartılması)
- **Değiştirme** (Birader / Bilader-jaluzi / zaluzi) bir ünsüzün yerine başka bir ünsüz söyleme
- **Yerleştirme** (Geldim / Yeldim- gittim / yittim – gördüm / yördüm – memur / meymur) bazı ünsüzlerin yerine (y) ünsüzü sıkıştırmaktan olur.
- **Söyleyiş kusurları** (ince A yerine kalın A) kemâl – kemal / lâstik – lastik (A yerine E) Azrail / Ezrail Asalet / Esalet / Heves – Haves (ince o yerine kalın o) Lôkma / lokma – lôş / Loş
- **Dil dolaşması** (birbirinden ayrı hecelerin karıştırılması veya kaybolmasından doğar.
- **Kekemelik** (fizyolojik bir kusur veya sinir merkezindeki bir bozukluktan ileri gelir.,

III. BÖLÜM (DİKSİYON) TÜRKÇEMİZİN ÖZELLİKLERİ

- 1- Türkçe bazı istisnalar dışında yazıldığı gibi konuşulan, konuşulduğu gibi yazılan bir dildir.
- 2- Türkçede yazıldığı halde söylenmeyen, söylendiği halde yazılmayan (yumuşak ğ'nin dışında) hiçbir harf/ses yoktur.
- 3- Türkçe ses yönünden zengin bir dildir. Bütün sesleri yumuşak, ezgili ve renklidir.
- 4- Türkçenin sesleri gırtlaksılıktan, burunsuluktan kurtulduğu için ; hırıltılı değil, pırıltılı ; hımhım ve boğuk değil, tınılı ve parlaktır.
- 5- Konuşmada örnek olarak istanbul ağız kullanılmaktadır.
- 6- Türkçenin ses dizgesini oluşturan 29 harfin tümü de boğumlanmada zorlayıcı nitelikte olmayan harflerdir.
- 7- Türkçenin en önemli özelliklerinden biri de, yazımı okumayı ve konuşmayı kolaylaştıran sade ve sağlam kurallara sahip olmasıdır.

SES UYUMU

Dilimizde bir sözcük içindeki seslerin önlük-artlık (incelik-kalınlık) düzlük-yuvarlaklık ve ötümlülük-ötümsüzlük bakımından bir birine uymasına ses uyumu denir.

BÜYÜK VE KÜÇÜK SES UYUMU

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU : Türkçe bir sözcüğün ilk hecesinde kalın bir ünlü (**a,i,o,u**) bulunuyorsa, ondan sonra gelen bütün hecelerin de kalın ünlülerle, ince ünlü (**e,i,ö,ü**) bulunuyorsa, sonraki hecelerin de ince ünlülerle sürüp gitmesidir.

Akşam, sabah – Gece-Gündüz - içtiğimiz içkinin içinde - ip incecik - Yakıştıramadığımız, kalabalıktan, çocuklarımızın, inceliklerimiz, görüşeceğiz,

Büyük ünlü uyumuna aykırı olan birkaç sayılı sözcük vardır. Bunlar kalın ve ince ünlüleri birlikte taşırlar. Anne, Kardeş, Hani, Hangi, Elma, Şişman, dahi, inanmak.

Ayrıca Büyük Ünlü uyumuna aykırı ekler de vardır. iken, ken, leyin, imtrak, yor, daş, ki Gelirken – Geceleyin – Morumtrak – okurken – yatarken – Sabahleyin – akşamleyin – sarımtrak - mavimtrak- yeşilimtrak – yapıyor – geliyor – gülüyor.

KÜÇÜK ÜNLÜ UYUMU : Kuralları,

1- Düz ünlülerden sonra (**a,e,i,i**) düz ünlüler gelir. Avcılar karlı dağdan inerek pınara yaklaştılar.

(**u**) dan önceki dudak ünsüzü etkileşimi bu kuralı bozmaz / Armut,Çamur,Çabuk,Avuç,Yağmur

2- İlk hecedeki yuvarlak ünlüden sonra (**o,ö,u,ü**), bunu izleyen hecelerde ;

- Geniş, düz, dar ünlüler (**a,e**) (köpeğim, koşacak, yumuşak) ya da

- Dar yuvarlak ünlüler (**u,ü**) gelir. Koşucu, boğuldu, ördekler,

Aykırı olanlara örnek: horoz, ümit, alkol, radyo, konsol, sinüs, etüt, mühim, kabul, (bunlar yabancı dilden gelmiş sözcüklerdir.)

TÜRKÇEDE ÜNLÜ DÜŞMESİ

Genellikle iki heceli organ hatlarında ünlü ile başlayan bir ek gelirse organ hattının ikinci hecesindeki ünlü düşer. Burun-u, Göğüs-ü (ne), Geniz-i, Alın-ı, Ağız-ı, Gönül-ü, karın-ı, Beniz-i

Ğ kelime başında kullanılmaz. (ğ) ünsüzü kendinden önce gelen ünlüyü etkiler ve hecenin uzamasına sebep olur. Öğretmen-Öretmen / Öğle-Öle / Yağmur-Yamur / Düşme-Düme / Çiğlik-Çılık / Doğru-Doru / Tuğla-Tula

(ğ) “ e veya i ” den sonra gelirse (y) sesi olur. Teğmen – Teymen / Çiğnemek – Çiynek

(y) ilk hecede kendinden önceki ünlüye etki ederek uzamasını da sağlar. Böyle-Böle / Söylemek-Sölemek

EN ZAYIF ÜNSÜZ VE ÜNLÜYE EN YAKIN ÜNSÜZ OLAN (Y) 'NİN DARLAŞTIRMA ÖZELLİĞİNE BAKACAK OLURSAK.

<u>Sözcüğün aslı</u>	<u>Yazılışı</u>	<u>Söylenişi, Okunuşu</u>
Ara-y-acak	Arayacak	Arıyacak
Bil-me-y-erek	Bilmeyerek	Bilmiyerek
Başla-y-an	Başlayan	Başlıyan
Anla-y-abilmek	Anlayabilmek	Anlıyabilmek
Tarayamayacak	Tarayamayacak	Tarıyamıyacak
Bekle-y-edursun	Bekleyedursun	Bekliyedursun
Ye-y-ecek	Yiyecek	Yiyecek
De-y-emedi	Diymedi	Diymedi

GENİŞ ÜNLÜLERİN DARALMASI :

“ **yor** ” eki takılınca kök ya da gövdelerin sonlarındaki (**a, e**) geniş ünlüleri darlaştırarak (**ı, i**) olur: Anla - anlıyor, dinle - dinliyor, ara - arıyor...

Darlaştıran bu ünlüler iki yuvarlak ünlü (**o, ö, u, ü**) arasına düşerse, yuvarlaştırarak (**u, ü**) olur
Kokla – kokluyor, söyle – söylüyor, kutla – kutluyor, oyna – oynuyor...

Türkçede iki sessiz yan yana gelmez. (Program, bravo, Spor, Stad, Tren)

Türkçede kelime sonunda (**b, c, d, g**) bulunmaz. Yerine (**ç, k, p, t**) gelir.

Ünsüzle biten Türkçe kelimelerin sonunda süreksiz, tonsuz ve sert ünlüler bulunur. Ağaç, bacak, saçak, sokak, taşıt

Türkçede süreksiz (ç, k, p, t) tonsuz ünsüzlerle biten kelimelere sesli harfle başlayan bir ek gelirse, bu süreksiz ünsüzler (**c, g, b, d**) değişime uğrar. Mektup-Mektubu

Türkçe bir son ekler dilidir. Siz Çekoslavakyalılaştıramadıklarımızdan mısınız ?

UZUN ÜNLÜLER Türkçede uzun ünlü yoktur. farsça-arapçadan gelen kelimeler;
Âlim, hâlik, mukavvâ, âmâ, dâhi, dehâ, âlem, âdem, âli, bâlâ, hâlâ,

SES DÜŞMESİ :Konuşurken kolaylığı sağlamak için bazı harfleri veya heceleri söylemeyiz.

İçeride-içerde / karınım-karnım / orada-orda / dışarıda- dışarda / pek iyi-peki / nerede-nerde / Cuma ertesi-cumartesi / Gözlerimi – Gözlermi / tükürük-tükrük / hepsi - hepsi

Diftong : Dilimizde iki ünlünün bir hece halinde kaynaştırılarak söylenmesi gereken bazı sözcüklerde vardır.
Tuvalet-Tualet / tuval-Tual / Suvare-Suare / Konservatuvar- Konservatuar

Arapçadan dilimize geçmiş iki ünlünün yan yana gelmesiyle yazılan sözcükler de vardır. Bu sözcükler diftong yapmadan iki ünlü arasına kesme yapılarak söylenir. Su-at. Fu-at. Sa-at. Du-a - Şa-ir, Şi-ir, Fa-iz, Ca-iz, Na-il.

Yabancı dillerden dilimize geçmiş sözcüklerde ünsüzler arasında iki ünsüzün kaynaşmasına da rastlanır. Blöf, Bravo, Frank, Plan, Prens, spor, spiker, lüks, fötr, klasör, flama, bloknot, modern

VURGU :Bir hece üzerine düşen soluk baskısı, anlam ayırıcı bir nitelik taşır. Vurgular, Söz, cümle, açık hece, kapalı hece vurguları olarak karşımıza çıkar.

Aynı yazılan fakat vurgudan dolayı değişik anlam ifade eden kelimeler

Düşünce–Düşünce / Basma– basma / Yazın– yazın / Dizin– dizin / Öğretmenim–öğretmenim

Söyleyişe göre anlam değişikliği gösteren örnek kelimeler

Kâtil – katil / Nâkil – nakil / Nâzım – nazım / Vâris – varis / Vâsi – vasi / Âdem – adem / Âdet – adet / Dâhi – dahi / Neşe – neş'e / Âyan –ayan

SÖZCÜK VURGUSU : Türkçede genellikle sözcüklerin son hecelerine rastlar ve eklere doğru sürülür. Çalış, çalışkan, Çalışkanlar, Gelmek, gelen, gelmiş, Vatan, vatandaş, Vatandaşlar

Sözcüklerin (heceler) doğru söyleniş örnekleri ;

Kâtil (-) öldüren kimse / Katil (..) öldürme
Dâhî (-- üstün zekası olan / Dahi (..) bile
Âşık (-) güçlü sevgi duyan / Aşık (..) küçük kemik

- Çok heceli sözcüklerimizde, genel olarak vurgu son hecededir. BABA, ARKADAŞIM söyleDİ, okulLAR yaRIN açılAcAK. HepiMİZ sevinDİK.

- Tek hecelilerde sözcük vurgusu bulunmaz. (En, pek, çok.... derece belirtenleri hariç) DÜN, YOL, ÇOK, KARS, MUŞ, GÖL, KIŞ, KÖR
- Ekler genel olarak, sözcük sonundaki vurguları kendi üzerine çekerler: ÇİÇEK, çiçekLER, çiçekleRİN, çiçeklerDEN, İsimlerde ikinci hecededir. OrHAN, TurGUT, SeVİM, SuNA, TeKİR, BonCUK
- Yalnız, yer adlarında durum değişir :İki heceli yer adlarında vurgu başta bulunur. İzmir, KONya, SAMsun, Ağrı, DİCle, Ankara, Erzurum, VAN, EDİRne, DİYARbakır, YOKsa,
- Çok heceli yer adlarında vurgu, başa doğru sürülür : üçlü hecede yerleşir. Birinci hece daha güçlü ise vurgu başta kalır. ARdahan, KASTamonu, ÇANKırı, TUNceli, MARmara, MENderes
- Birinci hece açık, ikinci hece kapalı ise, ya da birinci hece bir, iki sesli ; ikinci hece üç, dört sesli ise, (ikinci hece daha güçlü ise) vurguyu çeker. eDİRne, maLATya, SİLİFke, deNİZli, paLANdöken, çaNAKkale, anTALya, isKENderun...
- Birkaç belirteçle bağlaçta ve ünlemde vurgu başa sürülür. ŞİMdi, Ancak, HAYdi, Aferin!
- Cins adları özel yer adı olarak kullanılınca vurgular başa doğru kayar: KarTAL, büyük bir kuştur. KARTal'dan gelen tren... SirkeCİ (sirke satan) geçiyor. SİRkeci istasyonu önünde buluştuk.
- **Vurguyu çekmeyenler** : (vurgu kendilerinden önceki hecelerde kalır) Olumsuzluk eki " me – ma " Arkadaş yurdumu alçaklara uğRATma sakın. Okuma dersinde onu oKUma.
- mi soru eki vurguyu çekmez. " ce " eki küçültme anlamında vurguyu çeker. bolCA, yumuşakÇA, güzelCE (nesnelere)
- " ce " Küçültmeden başka anlamda ise vurguyu çekmez. Kardeşçe, insanca (konuştuk) ; bence, Türkçe, ulusça, geldikçe, oldukça...

Sesler arasındaki Vurgu değişikliği

- ... bindiği at kırDI (kır idi) çocuk camı KIRDı. ...biraz şeker aldır, Türk bayrağının rengi Aldır. Bu çiçekleri benimse... Bu çiçekler BENİMse (benim ise)
- **Tümleme (Tamlama) vurgusu** : Ad ve sıfat tamlamalarında belirtenlerin sözcük vurgusu daha güçlüdür. ÇocuklarıN oyunları, deNİZ kıyısı, aLTIN bilezik, durGUN su, teMİZ örtü, dünKÜ yemek, sekSEN lira,
- **Bileşik sözcüklerde vurgu** : vurgu birinci sözcükte güçlüdür. KÖPEKbalığı, DEVEboynu, ORTAokul, Onbaşı, BAŞçavuş, DALGAKıran
- **Tümce vurgusu** : Tümcede en anlamlı sözcük vurgu ile belirtilir. Ben o kitabı dayıMA verdim. Ben dayıma o kitabI verdim. Dayıma o kitabı BEN verdim.
- Ünlem vurgusu insan ve hayvan özel adlarında vurgu tür adlarında olduğu gibi son hecede bulunur. ÖZGÜR, İPEK, ayDIN, korKUT, leVENT, güLER, aLİ, keMAL,
- Çağrılarda vurgu ilk heceye geçer. ÖZgür, İpek, AYdın, KORkut, LEvent, GÜler, KEmal,
- Özel ad gibi kullanılan sözcüklerde de çağrı vurgusu ilk hecededir. ANneciğim ! ARKadaşlar! BİNbaşım!
- **Şiddet vurgusu** : söze daha çok kuvvet vermek, dikkati çekmek için kimi sözcüklere şiddetle basılmasıdır. İnsafsız benden BEŞ kuruşu esirgedi.
- Şiddet vurgusu, daha çok ünlemleşen hitaplarda rastlanır. Kuş yuvası bozulur mu yaraMAZ !...
- Pekiştirme örnekleri vurguludur, şiddet vurgusuna da elverişlidir. BEMBeyaz, KİPKırmızı, DOSdoğru, YEMyeşil
- Derece belirteçleri de şiddet vurgusunu çeker. EN güzel çiçek, PEK korkunç bir yer, ÇOK üzüldüm.
- Niteleme sıfatları ile asıl sayılar, tanıtmaya ve belirtmeye vurgularına elverişlidir. DURGUN su, ENGİN deniz, KORKUNÇ gece, ZENGİN adam, BOŞ söz, BEŞ yıl, YETMİŞ yaşında

VURGULAMA VE TONLAMA ÇALIŞMALARI

“ kangallı kaltabanlardan kakavan Kahraman’la kelepirci keleş kekeme Kerim Kemahlı kerkenez Kasım’a kasımda Kerküğün kekikli keklığıyle kabataslak kabak ikram etmiş.”

Doğal (spikerce) anlatım
Hayranlıkla

Hayretle
Dedikodu edasıyla

Küçümseyerek
Tiksinerek

“ Lüpçüler, lütfen lüzumlu lüzumsuz lakırdıları bırakın da lüferinizi yiyin, lülelerinizi tütürün.”

Doğal
Sabrı tükenen birinin edasıyla

Azarlayarak
Öfkeyle

Kibarlıkla
Yalvararak

Tehditle

HECELERLE ÜNLEMLER

A !

- Rica ederim, ne önemi var.
- Bak hele, kim gelmiş !
- Ne diyorsunuz ?
- Tadını kaçırdın ama...
- Daha neler ! üstüme iyilik sağlık !

Ah !

- Bir elime geçerse !
- Sorma, fırsatı kaçırdım
- Ben olsaydım...
- Seni dayak yoksulu seni !
- Yazık oldu emeklerime.

Evet

- Kabul ediyorum.
- Öyle diyelim.
- Olsa da olur, olmasa da.
- Kesinlikle öyle !
- Vay canına !
- Çok iyi anlıyorum.
- Burama geldi !
- Anlat hele, sonra ne oldu ?
- Kaç defa söyleyeceğim ?
- Ama başka türlü de düşünebiliriz.
- Gerçekten, ne sevimli çocuk !
- Allah cezanı versin !
- Peki efendim, hay hay.

E !

- Biz ne dedik
- Sonra ne oldu ?
- Ne olmuş yani ?
- Tadını kaçırdın, yeter artık.
- Bak hele ! Vay küstah vay !
- Ne var, ne yok bakalım.

EH !

- Fena sayılmaz.
- Be birader !
- İşte geçinip gidiyoruz.
- Haydi öyle olsun...
- Orasını sen bilirsin.

ŞİMDİ

- Hemen.
- Kafanı patlatacağım !
- Gelelim asıl konumuza.
- Diyelim ki, sen şurdasın...
- Canım sevgilim, güzelim !
- Tövbe tövbe !
- Aşağısı sakal, yukarısı bıyık.
- Patlama !
- Ne desem bilmem ki...
- İşte herşey mahvoldu !
- Şimdi geldim diyorum, anlamıyor musun ?
- Daha fazla bekleyemem ; ya şimdi, ya hiçbir zaman !

TONLAMA ÇALIŞMALARI (VURGULAMA İLE ÇOK YAKINDAN İLGİLİDİR.)

Kelimemiz : **HAYIR...**

- Hayır onu demek istemedim. (Açıklama)
- Hayır mı dedin, bence bir daha düşün. (uyarı)
- Hayır değil, hayır ... (iki anlamlı)
- Hayır, hayır, hayır... (kesin reddetme)
- Hayır, tek sevdiğim sensin...(sevgi)
- Evet de, güne hayır’la başlama. (öğüt verme)
- Her sözüme hayır deme. (kızgın)
- Bu hayır bin evet’e bedel. (çoşku)
- Demek herşey bir hayır’a bağlı (karardan önce)
- Duymadım hayır burada değildim. (üzüntü bildirme)
- İsterim ki beni hayırla ansın. (dilek)
- Hayır, benim için söylenenlerin hepsi yanlış aktarılmış efendim. (kibar)
- Yeter sorma artık, hayır dedim işte hayır. (çok kızgın)
- Neden, o kadar zor mu hayır demek ?.. (küçümseme)
- Herkes evet demesini bekliyordu durup dururken hayır dedi. (hayret)
- Hayırlı mı hayırsız mı zaman gösterecek. (umutsuz)
- Adam hayır demeyi bir meziyet sanıyor, “ Hayır efendim hayır. “ (taklit)

TÜMCELERİN COŞKUSAL İÇERİKLERİNİ DİKKATE ALARAK SÖYLEYİN.

- Ne güzel bir gece
- Ben bu yüzü nerde gördüğümü bir hatırlayabilsem.
- Bir daha söyleyin, ama söylerken de gülümseyin.
- Ne ? sen kendini şık giyimli sanıyorsun öyle mi ?
- Böyle bir hileye baş vuracak kadar alçalacağın hiç aklıma gelmezdi.
- Hep beraber plaja gideceğiz, denize gireceğiz, gülüp oynayacağız.
- Çok üzüldüm; tiyatrodaki bu gece için bir tek yer bile kalmamış. Ben de konsere bilet aldım. Başka ne yapabilirdim ?
- Bir daha yüzünü görmek istemem senin. Defol karşımdan !
- Zeki bir yumurcak değil mi ? Hem de daha beş yaşında.
- Uğraşmanın hiçbir yararı yok ; ben bittim, tükendim artık.
- Bu derece iyi bir insanı ömrümde görmedim.
- Anlamadım şimdi mi diyorsun ? sen şimdi onu bunu bırak da ötekenden söz et.

TONLAMA

NE YAPIYORSUN ?

- Korkmuş,
- Cahil
- Utangaç
- Yılışık
- Sevecen (müşfik)
- Dedikoducu
- Karısını çok seven genç bir koca veya kocasını çok seven genç bir hanım

TÜMCE VURGUSU : Tümcenin anlamına çeşitli düşünce ve duygu özellikleri katan vurgudur.

Ankara'dan dün sabah Cahit geldi. (başkası değil Cahit)
Cahit dün sabah Ankara'dan geldi (başka yerden değil Ankara'dan)
Ankara'dan Cahit dün sabah geldi. (başka zaman değil)
Tümce vurgusu anlamla ilgili olup, yeri anlama göre değişir.

TÜMCENİN VURGULANAN SÖZCÜK VE HECELERE GÖRE DEĞİŞİK ANLAMLAR İÇERMESİNE ÖRNEK.

Ben senden çok sıkıldım. (Çok sıkılan sen değilsin benim.)
Ben senden çok sıkıldım. (Ben, başkasından değil, senden çok sıkıldım.)
Ben senden çok sıkıldım. (Ben, senin sıkıldığından daha çok sıkıldım.)
Ben senden çok sıkıldım. (Ben, senden bıktım, usandım, çok sıkıldım.)
Ben senden çok sıkıldım. (Ben, artık sana dayanamaz, seni çekemez, seninle yaşayamaz hale geldim.)

- Bize her gün **misafir** gelir. (özne)
- Misafir bize **her gün** gelir. (zarf)
- Misafir her gün **bize** gelir. (d.tümleç)

Türkçede cümle vurgusu yüklem üzerindedir.bu nedenle hangi öge daha çok vurgulanmak isteniyorsa yükleme yaklaştırılır.

- Arkadaşları onu **kapıda** bekliyormuş.(d.t.)
- Arkadaşları kapıda **onu** bekliyormuş.(nesne)
- Kapıda onu **arkadaşları** bekliyormuş.(özne)

Cümlede “**mi - mı**” soru edatı varsa bu edattan önce gelen öge vurgulanmıştır.

- Bu akşam siz **İstanbul'a** mı gideceksiniz? (d.t.)
- Bu akşam **siz** mi İstanbul'a gideceksiniz? (ö.)
- Bu **akşam** mı siz İstanbul'a gideceksiniz? (z.t.)
- Bu akşam siz İstanbul'a **gidecek** misiniz?(y.)

GERİLEK VURGU :

Yer adlarında, zarf ve bağ diye adlandırdığımız sözcüklerde ve sözcüklerin sonuna eklenip takılan bazı parçalarda vurgu önceki hecededir.
Ankara. İzmir. Paris. Kayseri. Aydın.
Belki. Henüz. Ansızın. Ayrıca. Hatta. Önce. Niçin. Nasıl. Bence. Benimle. Evdeyim.

(ki, ce, le, mi, me, re, im, sin, dir, vurgu almazlar.)

AYRIM VURGUSU (değer sözcüklerine yapılır)

- 1- Sözcüklerden önce hafif bir durak yaparak belirtiriz. **Yemeğiniz pek nefisti pek enfes!**
- 2- Yahut heceleri ayırarak belirtmeye çalışırız. İşte bir kere daha tekrarlıyorum **ah-lak-sız-sın!**
- 3- Veya anlamı kuvvetlendirmek için bazı harfleri ikileştirerek söyleriz. **Hadi oradan eş-şek! / Ev-vet efendim!**
- 4- Tümcede tezat varsa ayırım vurgusu ile belirtiriz. **Geçmiş unutamam, geleceğe bakalım. Güleriz, ağlanacak halimize!**
- 5- Söylenen bir yanlış sözcüğün düzeltilmesinde ayırım vurgusu kullanırız.
Elime biraz kolanya döker misiniz? Kolanya değil, kolonya! / Kızma bilader! Bilader değil birader!
- 6- Kesinlikle emin olunan bir şeyde ayırım vurgusu kullanırız. **Rahmi bey, oğlunuz sigara içeriyor. Benim oğlum sigara içmez.**

ULAMA - Bir sözcüğün sonundaki ünsüzün ondan sonra gelen sözcüğün başındaki ünlüyle beraber boğumlandırılmasıdır. **Ak-şa- mol- du / Gü-ne-şaç-tı / Sa-ba-hol-du**

- Aslında tonlu bir ünsüzle biten sözcükler ünlüyle başlayan sözcüğe bağlandıkları zaman eski şeklini alır. **Har-bo-ku-lu / Mes-u-dol-mak. / Mek-tu-bal-mak.**

- Sözcük sonunda bulunan ve ön damakta meydana gelen (K) ünsüzü kendinden sonra gelen kalın ünlüye uyar. Buna Gerilek Benzeşme de denir. **Bir-kö-pe-kal-dım. / Bü-yü-ka-da-ya-git-tim. / i-yi-ör-ne-kol-ma-lı-sın. / Ek-me-kay-va-sı-var.**

- Yine sözcük sonunda bulunup ön damakta meydana gelen (K) ünsüzünü (Ha, ho, hu, hı) heceleriyle başlayan bir sözcük izlerse başta bulunan (H) ünsüzü düşerek aynı ses bilimi kuralına uyar.

Yük-se-ka-va-sı-cak-lı-ğı / Kü-çü-ka-nım. / Ye-me-ka-ne. / Ek-me-kır-sı-zı. / Kü-çü-ku-ni. E-ri-ko-şa-fi.

NOKTALAMA

Bir metnin içindeki anlamı belirtmek için, yazanın kullandığı işaretler denir.

NOKTA (.) :Tümce bitiminde, tümceye cevap olan Evet veya Hayır sözcüklerinden sonra, **Çantanızı aldınız mı ? - Evet. -Hayır.** / her biri bir sözcüğe işaret olan harflerden sonra. **Türkiye Cumhuriyeti = T.C.**

VİRGÜL (,) : Tümcede hitap sözcüklerinden sonra, **Çocuğum, senin adın ne ?** / ayrı ayrı tümcecikleri ayırmak için, **Ağaçlar çiçekleniyor, çimenler yeşeriyor, tatlı bir rüzgar esiyordu.** / bir söz arasında, başka yerden alınan bir tümce, veya atasözü geçerse virgülle ayırırız. **Atalarımızın dediği gibi, <<ak akçe kara gün içindir.>>** veya bir soruya cevap verirken, **Evet, bu işi başarabilirim.** / Söze başlarken de kullanabiliriz, **Sevgili kardeşim,**

NOKTALI VİRGÜL (;) : Birbiri ile ilgili iki tümce arasına **Ona kumlu, derin bir havuz buldular ; zevkli zevkli yıkandı.** / ve karşıtlık olan tümceler arasına konur. **Sert olup asılma ; yumuşak olup basılma.**

İKİ NOKTA ÜSTÜSTE (:) :söylenen bazı söz ve fikirlerin daha iyi anlatılacağını bildirmek için, **sert konuşmaya başlayan Osman diyordu ki : Yol uzundur, sefer güçtür.** / ve liste veya dizi halindeki tümcelerin önüne konur. **Bu ay şu kitapları okudum : Ömer Seyfettin. Bomba.**

ÜÇ NOKTA YANYANA (...) : Söylenmesi istenmeyen veya anlaşılması okuyanın düşüncesine bırakılan sözlerin yerini tutar. **Öyle müşkül bir haldeyim ki eğer bana bir iş vermezseniz...**

SORU İŞARETİ (?):Bir şeyi soran tümcenin veya sözcüğün sonuna konur. **Niçin ? Neden ? Nerden geliyorsunuz ?**

ÜNLEM İŞARETİ (!) : Hayret, heyecan, şüphe, korku, takdir,acıma, alay anlatan sözcüklerden sonra kullanılır. **Ünlem : Eyvah ! Hey ! Yaşa ! Vah, vah !**

ÇİZGİ (-) :Konuşan iki kişiden her birinin sözleri başına konur. **- Nasıl gördün mü ? - Evet. /** Bir tümcenin parçaları arasına açıktan sıkıştırılmak istenen tümceyi ayırmakta kullanılır. **İşte bu elbiseyi – isterseniz inanmayın – ben kendim diktim. /** Bir şeyi sayılır ve sıralarken onları özetleyen anlatımı bu sayılan şeylerden ayırmak için de kullanırız. **ışık, hava, gıda – bunlar hayatın en güzel unsurlarıdır - .**

TIRNAK (<< >>) : Bir yazıya giren başkasına ait sözler için kullanılır. **Atatürk << Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir ileri ! >> dedi. /** Kitap, öykü, dizem, müzik parçalarının adı tırnak içine alınır.**Cahit Atay'ın << Pusuda >> komedisini okudunuz mu?**

PARANTEZ ( ) : Tümcenin ana fikrine yabancı olan fakat tümce içini açıklamak için sokulan sözcük veya tümceyi esas tümceden ayırmak için kullanılır. **Arkasında mor çizgili sarı atlastan yelek yahut gömlek vardı. (yakasına bakarsan gömlek, ceplerine bakarsan yelek) /** Bir tümcedeki tarihler ve bazı işaretler için de kullanılır. **Teyfik Fikret (1867–1915) titiz ve temiz bir Türk ozanıydı.**

DURAK / DURAK VE SOLUK DURAK VE SOLUK NOKTALAMASI BİRLİKTE

- Her paragraf arasında, bölüm başlarında ve sonlarında, bölümler arasında.
- Tırnak içinde yazılan başkasına ait olan sözlerden önce ve sonra;
"Bana geldi, ---- "Kendimi çalışmaya adadım."---- dedi.
- Herhangi bir sorudan sonra veya cevaptan sonra;
Niçin daha çok çalışmalıyım? ---- İstersek bunu başarabileceğimizi biliyoruz.
Çocuk zeki miydi dersiniz? ---- Evet çocuk zekiydi. ---- Bunu biliyoruz.

DURAK, DURUMA GÖRE SOLUKLA BİRLİKTE

- Çok kısa olmayan cümlelerin noktalarında:
İnsanlar heyecanla koşuşturuyorlardı. -- Bir yardımcı arıyorlardı.
- (:) (ve) (;) işaretlerinden sonra
İki tür tembellik vardır: -- Bedensel tembellik ve zihinsel tembellik.
Orada hayvanları görüyordum; -- Kuşlar uçuyordu, tavşanlar zıplıyordu, çekirgeler ötüyordu.
- İki kısa cümle " ve " ile bağlanırsa, " ve " den önce.
Bütün gücüyle direnerek ayağa kalkmaya çalıştı -- ve sonunda ayağa kalkıp yürümeyi başardı.
- Cümle başında geçen " esasen, evvela, bana göre, o halde, çünkü, dolayısıyla, birinci olarak... " gibi kelimelerden sonra
Aslında, --ben de böyle güzel tablolar çizebilirdim.
O halde,-- neden üzerinize düşeni yapmıyorsunuz?

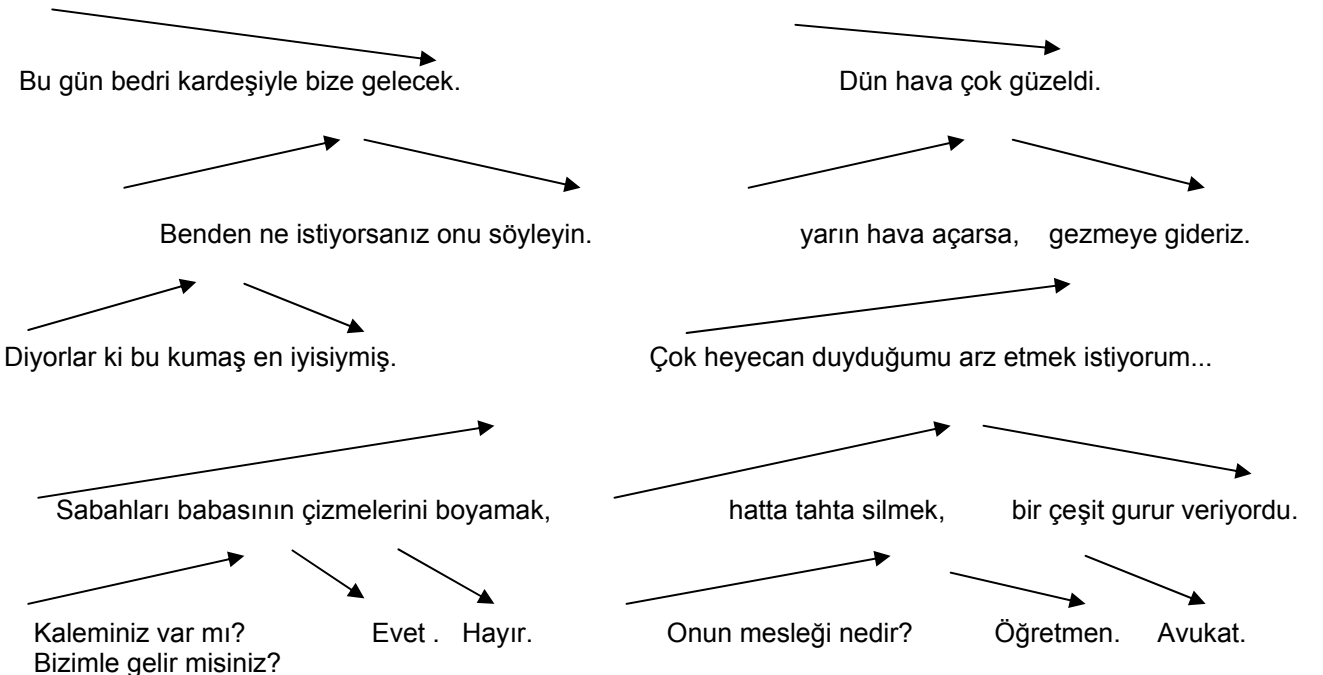
SADECE DURAK NOKTALAMASI

- Cümle uzunsa öznedenden sonra
Okulumuz--güneşli günlerde üzerinde yürümekten zevk duyacağınız geniş bir yolun öteki ucunda bulunuyor.
- Tekrarlanan şeylerin ilkinden önce
Yıldızların, -- ay'ın, güneş'in hep aynı mesajı verdiğini görüyorum.
- Zıtlıkları ayırmak için
Okuduğu roman değil-- hikaye kitabı.
- Parantez veya iki virgül arasından önce ve sonra
Bana gelip, --güya üzülüğünü hissettirerek,-- özür diledi.
Elleriyle tanımaya çalışırken-- (gözleri görmüyor)-- bunun bir vazo olduğunu anladı.
- Aynı anlamı taşıyan art arda kelimeleri birbirinden ayırmak ve bir kelimeyi diğerinden ayırmak için

SÖZ NOKTALAMASI VE DURAKLAMA (örnek)

BİR GÖLÜN KENARINDA HOCA BİR GÜN KENDİ KENDİNE BİR ŞEYLER YAPARMIŞ EPEY YAKINLARINDA DA O GÖLÜN BİR ADAMCAĞIZIN BİR EVİ VARMIŞ TAM DA ADAM GEÇİYORMUŞ ORADAN HOCA ELİNDE KAŞIK SUYA EĞİLDİĞİ AN MERAK ETMİŞ SORMUŞ HAYROLA, HOCA BÖYLE KENDİ KENDİNE BU KOSKOCA GÖLÜN KENARINDA NE YAPARSIN KI HEMEN DOĞRULUP BAKMIŞ SENİN KI SONRA YENİDEN KOYULUP İŞİNE MERAK MI ETTİN DEMİŞ BİRAZ BÜYÜKÇE BİR İŞ ANLADIK BÜYÜKÇE BİR İŞ AMA NE GÖLE BİRAZ YOĞURT MAYASI KATSAM ŞÖYLE BİR İKİ KAŞIK BİR TUTARSA YAŞADIK HİÇ BİR ŞEY ANLAMAMIŞ LÂKİN ADAM GÖL DEMİŞ YOĞURT MU OLACAK YANİ EH HOCA PEK ÖMÜR ADAMSIN HANİ GÖL MAYA TUTAR MI OLUR İŞ Mİ BU GÖZÜM ÇIKSIN SENDE DE AKIL VARSA HOCA KIZMIŞ BEN BİLMEZMİYİM ONU ELBET TUTMAZ AMA YA BİR TUTARSA

SES BÜKÜMLERİ

HECELER ve TEKERLEMELER

ÜNLÜLER

KALIN A

ELÂLEM ALA DANA ALDI ALA DANALANDI DA BİZ BİR ALA DANA ALIP ALADANALANAMADIK.
AKRABANIN AKRABAYA AKREP ETMEZ ETTİĞİNİ. AĞLARSA ANAM AĞLAR, KALANI YALAN AĞLAR.

İNCE A

LÂLA, LÂSTİK, HÂL. HÂLBUKİ, LÂF, LÂKIRDI, LÂLE, LÂL, KÂSE, LÂLE, LÂNET, LÂZİM, KÂZİM, KÂTİP
LÂLA LATİF LÂLELİ LÂMBASINI LÂCİVERT LÂKE LÂVABODAN NÂZİK, NÂDİDE ŞEFKÂTE VERDİ.

UZUN A

NÂNE, NÂDIR, NÂME, CÂHİL, CÂHİT, SEYAHÂT, SÂDİK, SÂBİT, KÂTİL, NÂZİK, TÂRİH, MÂVİ, HÂTTÂ,
HÂRF, DİKKÂT, ŞEFKÂT, KABAHÂT, SIHHÂT, NÂMUS, NÂNE, NÂSİHAT,

AÇIK E

EŞ, SEN, SENE - EDEBİ EDEPSİZDEN ÖĞREN: EKMEĞİ EKMEKÇİYE VER, BİR EKMEK DE ÜSTE VER:
EVLİNİN BİR EVİ, EVSİZİN BİN EVİ VAR. - BİR ELİN NESİ VAR, İKİ ELİN SESİ VAR. SEN DEDE BEN DEDE
BU ATI KİM TIMAR EDE.

KAPALI E

GECE PENCEREDEKİ BENEKLİ TEKİR KEDİ TENCERESİNDEKİ ETİ YEDİ.

I

ISI, ISLIK, ILICALI - IHLAMURU ISIT: TIKIR TIKIR: MIRIL MIRIL: ŞIKIR ŞIKIR. YIĞIN YIĞIN, KIPIR KIPIR,
GICIR GICIR, ISLAK ISLAK, PIRIL PIRIL, FIRIL FIRIL, ZIRIL ZIRIL.

i

İZ, DİL, İZCİ - İKİ DİNLE BİR SÖYLE- İKİ EL BİR BAŞ İÇİNDİR.
İCAT, BİÇARE, BİTAP, BİTARAF, VELİ, FENNİ, FİZİKİ, CANİ, HAYATİ, NİHAİ, FUZULİ, DERUNİ

KALIN O

OT, OVA, OCAK, OLMAK, ORDU, ODA, ORMAN, ORTAK, BANDO, BANYO, BİBLO, BONO, FİYASKO,
TANGO, SOLO, FONO, FOTO, RADYO, STÜDYO, ŞATO, TEMPO, VAZO, OLMAZ OLMAZ DEME, OLMAZ
OLMAZ.

İNCE O

LOBUTLARI LOŞ LOCASINDA NOTALIYAN NORMÂL LORT LOSYONCUSUNUN LOKANTASINDA
NOHUTLARI LOKUMLARLA KARIŞTIRDI.

Ö

ÖBEK, ÖC, ÖDENEK, ÖDÜNÇ, ÖDEŞMEK, ÖDEV, ÖFKE, ÖĞRENMEK, ÖĞRENİM, ÖĞRETİM, ÖĞÜNMEK,
ÖĞÜT, ÖKÇE, ÖKSÜRÜK, ÖRS
ÖLENLE ÖLÜNMEZ. - ÖLÜM KALIM BİZİM İÇİN. - ÖNCE DÜŞÜN. SONRA SÖYLE. ÖFKEYLE KALKAN
ZARARLA OTURUR.

KALIN U

UÇ, UCUZ, UÇAK, UÇURUM, UYKUCU, ULU - UNKAPANI UĞRADIĞI UĞURSUZLUKTAN UPUZUN
UZANDI.

İNCE U

RÛYA, RÛZGÂR, HÛLYA, GÛYA, LÛZUM, LÛTFEN, LÛGAT, NÛR, NÛMARA, NÛRİ,
GÛYA HÛLYA RÛYASINDA LÛTFİYE NÛMARALI NÛTUK SÖYLİYEREK LÛTFETMİŞ.

Ü

ÜÇ, ÜÇGEN, ÜÇLÜ, ÜÇÜZ, ÜFLEMEK, ÜLKER, ÜLKÜ, ÜN, ÜNLEM, ÜNLÜ, ÜREME, ÜRKEK, ÜRPERMEK,
ÜZÜM, ÜSTÜN, ÜŞENMEK, ÜTÜ
ÜZÜM ÜZÜME BAKA BAKA KARARIR. -ÜLKER ÜZÜNTÜDEN ÜZÜM ÜZÜM ÜZÜLDÜ.
ÜRÜMESİNİ BİLMİYEN KÖPEK, SÜRÜYE KURT GETİRİR.

ÜNSÜZLER

B

Bİ BE BA BO BU BÖ BÜ Bİ	BİP BEP BAP BOP BUP BÖP BÜP BİP
BİL BEL BAL BOL BUL BÖL BÜL BİL	BİR BER BAR BOR BUR BÖR BÜR BİR
BİT BET BAT BOT BUT BÖT BÜT BİT	BİS BES BAS BOS BUS BÖS BÜS BİS

BABASININ BENEKLİ BILDIRCINI BİTİŞİK BOSTANDA BÖCEKLERDEN BUNALARAK BÜZÜLDÜ.

C

CAM, CABA, CACIK, COŞKUN, CÖMERT, CÜCE, CÜMLE.

Cİ CE CA CO CU CÖ CÜ Cİ	CİP CEP CAP COP CUP CÖP CÜP CİP
CİK CEK CAK COK CUK CÖK CÜK CİK	CİR CER CAR COR CUR CÖR CÜR CİR
CİK CEK CAK COK CUK CÖK CÜK CİK	CİS CES CAS COS CUS CÖS CÜS CİS

CAMBAZ CEVAT CILIZ CİMRİ COŞKUNLA CÖMERTLİĞE CUMBADA CÜRET ETTİLER.

Ç

Çİ ÇE ÇA ÇO ÇU ÇÖ ÇÜ Çİ	İÇ EÇ AÇ OÇ UÇ ÖÇ ÜÇ İÇ
ÇİP ÇEP ÇAP ÇOP ÇUP ÇÖP ÇÜP ÇİP	TİÇ TEÇ TAÇ TOÇ TUÇ TÖÇ TÜÇ TİÇ
PIÇ PEÇ PAÇ POÇ PUÇ PÖÇ PÜÇ PIÇ	ŞİÇ ŞEÇ ŞAÇ ŞOÇ ŞÖÇ ŞUÇ ŞÜÇ ŞİÇ

ÇARDAKLI ÇEŞMEDEKİ ÇIRAK, ÇİÇEKLERİ, ÇORBANIN ÇÖREĞİNİ VE ÇUVALLARI ÇÜRÜTTÜ.

D

DAM, DAL, DAR, DIŞ, DIŞ, DADI, DEDE, DENEY, DEMİR,

Dİ DE DA DO DU DÖ DÜ Dİ	DİP DEP DAP DOP DUP DÖP DÜP DİP
DİK DEK DAK DOK DUK DÖK DÜK DİK	DİT DET DAT DOT DUT DÖT DÜT DİT
DİR DER DAR DOR DUR DÖR DÜR DİR	DİZ DEZ DAZ DOZ DUZ DÖZ DÜZ DİZ

DAVULCU DEDE DIŞARLIKLI DİKİŞÇİYİ DOLANDIRIRKEN DÖNEMECİN DUVARINDAN DÜŞTÜ.

F

FAL, FİL, FAKAT, FALAKA, FALANCA, FARAŞ, FELEK, FERMAN, FASAFİSO, FEDERASYON, FELÂKET, FELÇ, FEVKALÂDE, FRAK, FİTRE, FİLM-, FAYANS, FÖTR, FONOJENİK, FUTBOL, FÜZE

Fİ FE FA FO FU FÖ FÜ Fİ	FİL FEL FAL FOL FUL FÖL FÜL FİL
FİP FEP FAP FOP FUP FÖP FÜP FİP	FİR FER FAR FOR FUR FÖR FÜR FİR
FİT FET FAT FOT FUT FÖT FÜT FİT	FİF FEF FAF FOF FUF FÖF FÜF FİF

G

GAGA, GAGALAMAK, GAM, GALİBA, GAR, GARAJ, GARGARA, GAZETE, GELİNCİK, GÖÇMEN, GÖLGE, GÖNYE, GÖREV, GÜZELLİK.
GÂH, GEL, GÖR, GİT, GÜYA, GÜÇ. GAR, GICIK, GOCUK, GUGUK,

Gİ GE GA GO GU GÖ GÜ Gİ	GİK GEK GAK GOK GUK GÖK GÜK GİK
GİP GEP GAP GOP GUP GÖP GÜP GİP	GİF GEF GAF GOF GUF GÖF GÜF GİF
GİL GEL GAL GOL GUL GÖL GÜL GİL	GİR GER GAR GOR GUR GÖR GÜR GİR

GALİP GEYVEDE GİR GİR GİDEN GOCUKLU GÖÇMEN GURURLUYA GÜLDÜ.

H

HABBE, HABERCİ, HABER, HACAMAT, HACI, HACIYATMAZ, HADDE, HADEME, HAFIZ, HAFİF, HAFTA, HAKİKİ, HAKİR, HÂLBUKİ, HALLAC, HASSÂS, HECE, HIMHİM, HİPNOTİZMA, HOKKABAZ, HULÂSA, HULYALI, HÜNER, HÜCUM, HÜCRE, HÜVİYET,

Hİ HE HA HO HU HÖ HÜ HI	HİH HEH HAH HOH HUH HÖH HÜH HIH
HİP HEP HAP HOP HUP HÖP HÜP HIP	HİT HET HAT HOT HUT HÖT HÜT HIT
HİL HEL HAL HOL HUL HÖL HÜL HİL	HİR HER HAR HOR HUR HÖR HÜR HİR

HABEŞ HEMŞİRE HIRKALI HİZMETÇİ HOPPA HÖDÜĞE HURMALARI HÜRMETLE SUNDU.

J

JALE, JAPON, JANDARMA, JAMBON, JELÂTİN, JEOLojİ, JEOLoG, JEST, JİLET, JÜBİLE, JÜRİ.

Jİ JE JA JO JU JÖ JÜ Jİ	JİJ JEJ JAJ JOJ JUJ JÖJ JÜJ JIJ
JİR JER JAR JOR JUR JÖR JÜR JİR	JİL JEL JAL JOL JUL JÖL JÜL JİL
JİP JEP JAP JOP JUP JÖP JÜP JİP	JİS JES JAS JOS JUS JÖS JÜS JİS

JAPON JEOLoG JİLETİNİ JURNALİYLE JÜRİYE VERDİ.

K

KEL, KİR, KÖR, KÂTİP KÂHYA, KABA, KAYA, KAÇAK, KADASTRO, KADIN KADİFE, KALP, KAL

Kİ KE KA KO KU KÖ KÜ KI	KİK KEK KAK KOK KUK KÖK KÜK KİK
KİL KEL KAL KOL KUL KÖL KÜL KİL	KİR KER KAR KOR KUR KÖR KÜR KİR
KİP KEP KAP KOP KUP KÖP KÜP KİP	KİT KET KAT KOT KUT KÖT KÜT KİT

KARA KETENLİK KÜLAHLI KUŞ KARA KEDİYİ YEDİ

L

LÂBİRENT, LÂBORATUVAR; LÂCİVERT; LÂÇKA, LÂDES, LÂF, LÂKAP, LÂHANA, LEYLÂK, LEZİZ, LİMON, LİSE, LİTOGRAFYA, LİYAKAT, LOCA, LODOS, LOKANTA, LOKMA, LOKOMOTİF, LOSYON, LOŞ,

Lİ LE LA LO LU LÖ LÜ Lİ	LİL LEL LAL LOL LUL LÖL LÜL LİL
LİR LER LAR LOR LUR LÖR LÜR LİR	LİP LEP LAP LOP LUP LÖP LÜP LİP
LİT LET LAT LOT LUT LÖT LÜT LİT	LİN LEN LAN LON LUN LÖN LÜN LİN

M

MAALESEF, MACERA, MAÇ, MADALYA, MAALMEMNUNİYE, MAARİF, MODERN, MÜCEVHER, MADENÎ, MANZUME, MÜZAKERE

Mİ ME MA MO MU MÖ MÜ Mİ	MİP MEP MAP MOP MUP MÖP MÜP MİP
MİR MER MAR MOR MUR MÖR MÜR MİR	MİL MEL MAL MOL MUL MÖL MÜL MİL
MİN MEN MAN MON MUN MÖN MÜN MİN	MİM MEM MAM MOM MUM MÖM MÜM MİM

MUHALLEBİCİ MELANKOLİK MISIRLI MİRZA MODERN MÖSYÖYLE MURADİYEDE MÜZİK DİNLEDİ

N

NASİR, NADAN, NADİDE, NAFKA, NAFİLE, NAFTALİN, NAKİL, NAKİT, NAL NALBANT, NAMAZ, NAMUS, NANKÖR, NARİN, NARKOZ, NÂSİHAT, NÂZİM, NAZİK, NESİR, NEZAKET, NİLÜFER, NİSAN

Nİ NE NA NO NU NÖ NÜ Nİ	NİP NEP NAP NOP NUP NÖP NÜP NİP
NİL NEL NAL NOL NUL NÖL NÜL NİL	NİR NER NAR NOR NUR NÖR NÜR NİR
NİM NEM NAM NOM NUM NÖM NÜM NİM	NİN NEN NAN NON NUN NÖN NÜN NİN

NAMLI NANE NİNİ NİNİ NANELERİ NUMARALADI

P

PAÇA, PAÇAVRA, PAKET, PALA, PALAMUT, PANORAMA, PANSİYON, PANTOLON, PAPATYA, PARAGRAF, PARAMPARÇA, PARAŞÜT, PARATONER, PARAZİT, PATİNAJ, PEDAGOJİ, PLAK, PLAKA, PLAN, PLANÖR, POLİTİKA, PORSELEN, PORSİYON, PROGRAM, PROJEKSİYON, PROTESTO, PSİKOLOJİ,

Pİ PE PA PO PU PÖ PÜ Pİ	PİP PEP PAP POP PUP PÖP PÜP PIP
PİL PEL PAL POL PUL PÖL PÜL PİL	PİR PER PAR POR PUR PÖR PÜR PİR
PİT PET PAT POT PUT PÖT PÜT PİT	PİS PES PAS POS PUS PÖS PÜS PİS

PALAVRACI PELTEK PISIRIK PIŞKİN POTURLU PORSUK PULCU PÜSKÜRDÜ.

R

RABITA, RADYATÖR, RADYOGRAFİ, RAHAT, ROKET, RAKET, RAMAZAN, RANDEVU RAPTİYE, ROL, REÇETE, REHBER, REHİN, REJİSÖR, RAKİP, REKLÂM, REKOR, REPERTUVAR, REVERANS, REZONANS, RIYAKÂR, ROMATİZMA, ROTA, ROZET, RÖPORTAJ, RÜYA, RÜZGÂR,

Rİ RE RA RO RU RÖ RÜ Rİ	İR ER AR OR UR ÖR ÜR IR
RİR RER RAR ROR RUR RÖR RÜR RİR	TİR TER TAR TOR TUR TÖR TÜR TİR
FRİ FRE FRA FRO FRU FRÖ FRÜ FRI	GRİ GRE GRA GRO GRU GRÖ GRÜ GRI

RADYOLU RESSAM RAMİS RASİMİN ROMANIYLA RÖPORTAJ YAPTI

S

SAP, SAAT, SABAH, SABOTAJ, SAMAN, SERVİS SİSKA, SEKSEK SENARYO, STÜDYO, SİKER, SMOKİN, HASSAS, KASA

Sİ SE SA SO SU SÖ SÜ Sİ	SİL SEL SAL SOL SUL SÖL SÜL SİL
SİR SER SAR SOR SUR SÖR SÜR SİR	SİS SES SAS SOS SUS SÖS SÜS SİS
SİŞ SEŞ SAŞ SOŞ SUŞ SÖŞ SÜŞ SİŞ	İSİ ESE ASA OSO USU ÖSÖ ÜSÜ İSİ

SANDIKLIDA SEPETLERİ SIRALI SİMİTÇİ SOFRADA DÖKÜLEN SUCUKLARI SÜPÜRDÜ

Ş

ŞANTAJ, ŞANTIYE, ŞAFAK, ŞAHİN, ŞAKŞAKÇI, ŞİMENDİFER, ŞİMŞEK, ŞARAPNEL, ŞARJÖR, ŞİFRE, ŞÖVALYE, ŞÜPHE, ŞÖLEN,

Şİ ŞE ŞA ŞO ŞU ŞÖ ŞÜ Şİ	ŞİL ŞEL ŞAL ŞOL ŞUL ŞÖL ŞÜL ŞİL
ŞİR ŞER ŞAR ŞOR ŞUR ŞÖR ŞÜR ŞİR	ŞİS ŞES ŞAS ŞOS ŞUS ŞÖS ŞÜS ŞİS
ŞİŞ ŞEŞ ŞAŞ ŞOŞ ŞUŞ ŞÖŞ ŞÜŞ ŞİŞ	ŞİZ ŞEZ ŞAZ ŞOZ ŞUZ ŞÖZ ŞÜZ ŞİZ

ŞAMLI ŞEMSEK ŞİMŞİR ŞAFAK ŞAKŞAKLANDI

T

TABAK, TABAN, TABELA, TABLET, TABLO, TALİH, TARİH, TAPU, TATİL, TEKLİF, TEKZİP, TELEFON, TELESKOP, TELEVİZYON, TELGRAF, TEMENNİ, TEMPO, TEMSİL, TENTENE, TEPKİ, TERLİK, TERMOS, TESTERE, TRANSATLANTİK, TRANSFORMATÖR, TRAPEZ, TİTİZ, TİYATRO, TREN, TRİBÜN, TURP, TURNİKE, TÜNEL,

Tİ TE TA TO TU TÖ TÜ Tİ	TİK TEK TAK TOK TUK TÖK TÜK TİK
TİR TER TAR TOR TUR TÖR TÜR TİR	TİT TET TAT TOT TUT TÖT TÜR TİT
TİS TES TAS TOS TUS TÖS TÜS TİS	TİŞ TEŞ TAŞ TOŞ TUŞ TÖŞ TÜŞ TİŞ

TATAR TEPİCİ TIKNAZ TİTİZ TOSUN TÖMBEKİCİ TULUMBACIYLA TÜTÜN TÜTTÜRDÜ.

V

VADE, VADİ, VAGON, VAHŞİ, VAKİT, VANTİLÂTÖR, VAPUR, VARİL, VARİS, VASİYET, VELVELE, VERGİ, VESTİYER, VESVESE,

Vİ VE VA VO VU VÖ VÜ Vİ	VİV VEV VAV VOV VUV VÖV VÜV VİV
VİL VEL VAL VOL VUL VÖL VÜL VİL	VİR VER VAR VOR VUR VÖR VÜR VİR
VİS VES VAS VOS VUS VÖS VÜS VİS	VİŞ VEŞ VAŞ VOŞ VUŞ VÖŞ VÜŞ VİŞ

VELVELECİ VASİ VESVESE VADİDE VAGON VERDİ

Y

YABA, YABAN, YAĞMUR, YALAN, YAMYAM, YANKI, YAN, YARIŞ, YAZ, YAŞ, YANGIN, YAYAN, TOY, ÇAY

Yİ YE YA YO YU YÖ YÜ Yİ	YİY YEY YAY YOY YUY YÖY YÜY YİY
YİL YEL YAL YOL YUL YÖL YÜL YİL	YİR YER YAR YOR YUR YÖR YÜR YİR
YİS YES YAS YOS YUS YÖS YÜS YİS	YİZ YEZ YAZ YOZ YUZ YÖZ YÜZ YİZ

YALVAÇLI YELPAZELİ YILDIZ YİRMİ YOKSUL YÖRÜKLE YUMURTALARINI YÜKLEDİ.

Z

ZAFER, ZAHİRE, ZAHMET, ZAKKUM, ZALİM, ZAMAN, ZAMBAK, ZAMK, ZAR, ZARAR, ZARF, ZEMZEM, ZENCİ, ZERDALİ,

Zİ ZE ZA ZO ZU ZÖ ZÜ Zİ	ZİP ZEP ZAP ZOP ZUP ZÖP ZÜP ZİP
ZİL ZEL ZAL ZOL ZUL ZÖL ZÜL ZİL	ZİR ZER ZAR ZOR ZUR ZÖR ZÜR ZİR
ZİZİ EZE AZA OZO UZU ÖZÖ ÜZÜ ZİZİ	ZİŞ ZEŞ ZAŞ ZOŞ ZUŞ ZÖŞ ZÜŞ ZİŞ

**TEKERLEMELER
ÜNLÜLER**

(A) ABANA'DAN ADANA'YA ABARTA ABARTA APAR TOPAR AHLATLA AĞDALI AVUNTUCU AHMAK AHMET'İN AVADANLIKLARINI APARANLARDAN ACAR ABDULLAH İLE AKILLI ABDİ AKŞAM AKŞAM BİZE GELDİ.

AL BU TAKATUKALARI, TAKATUKACIYA TAKATUKALATMAYA GÖTÜR. TAKATUKACI TAKATUKALARI TAKATUKALAMAM DERSE TAKATUKACIDAN TAKATUKALARI TAKATUKALATMADAN AL GETİR.

(I) İĞDIR'İN İĞİL İĞİL AKAN İLİMAN İRMAĞININ KIYILARI TIKLIM TIKLIM İLGİN KAPLIDIR.

(O) OKMEYDANI'NDAN OĞUZELİ'NE OTOSTOP YAP; OLTU'DA VOLTA AT, OLTA AL; ORHANGAZİ'DE ORHANELİ'Lİ ORHAN'A OTOSTOPLUK ÖĞRET; SONRA DA OSMANCIKLILIK OSMAN'A OTOYDU, TOTOYDU, FOTOYDU, DÖK!

(U) ULUBORLU'LU UTANGAÇ ULVİYE İLE URLA'LI UĞURSUZ ULVİ UĞRAŞA UĞRAŞA URFA'DAKİ URGANCILARA UZUN UZUN, ULAM ULAM URGAN SATTILAR.

(İ) İBİBİK LERİN İBİKLERİNİ İYİCE İYİLEŞTİRMEK İÇİN İSTİNYELİ İSTİFÇİ İBİŞ'İN İSTİF İSTİRİDYELERİ Mİ, YOKSA, İSKİLİPLİ İSPİNOZ İŞPORTACI İSHAK'IN İŞLİĞİNDEKİ İBRİŞİMLERİ Mİ DAHA İYİ, BİLEMİYORUM. İBİŞLE MEMİŞ, MAHKEMEYE GİTMİŞ, MAHKEMELEŞMİŞ Mİ, MAHKEMELEŞMEMİŞ Mİ?

(E) EĞER ELEŞKİRTLİ ELEŞTİRMEN EŞREF İLE EDREMİTLİ BEDRİ'Yİ EGE'NİN EN İYİ EĞERCİSİ BİLİYORLARSA, BEN DE ERMEKELİ ERDEM ERGENE'NİN EN İYİ ELEKTRİKÇİSİDİR DERİM.

(Ö) ÖZBEÖZ'ÜN ÖZBEÖZ ÖDEMİŞLİ ÖNGÖRÜLÜ ÖĞRETMENİ ÖZGÜR ASLAN İLE ÖZGÜL USLAN ÖZELLİKLE ÖZERK ÖN ÖĞRETİMDE ÖYLESİNE ÖZVERİLİ, ÖVÜNÇ VERİCİ VE ÖVGÜYE DEĞER KİŞİLER Kİ, HANİ TÜM ÖĞRETİM ÖRGÜTLERİ İÇİNDE EN ÖZGÜN ÖRNEK ONLARDIR DİYEBİLİRİM.

(Ü) ÜRDÜNLÜ ÜNLÜ ÜFÜRÜKÇÜ ÜRYANI, ÜNYE, ÜSKÜDAR, ÜRGÜP ÜZERİNDEN ÜLKÜDEŞLERİNE ÜSTÜPÜ, ÜSTÜBEÇ, ÜVEZ, ÜZÜM, ÜZENGİTAŞI VE ÜZÜNÇ GÖTÜRÜRKEN, ÜVEYİK'TEN ÜRÜYEREK, ÜVENDİRE LERİNİ SÜRÜYEREK YÜRÜYEN UÇKAĞITÇI ÜTÜCÜLERİN ÜRKÜNTÜ ÜRETEK ÜNÜ BATASICA ÜNLEMLERİYLE ÜRKÜVERDİ.

ÜNSÜZLER

(F) FARFARACI FİKRİYE İLE FAVORİLİ FASA FİSO FAHRİ FATSALI FATMA'YI GÖRÜNCE, FESLEĞENÇİ FEYLE SOF FEYYAZ'I, FINDIKÇI FERHUNDE'Yİ ANIMSAYARAK FEVERAN ETTİLER. FELEMENKTE FELEMENKLERİN FELEMENKÇE Mİ KONUŞTUKLARINI DÜŞÜNE DÜŞÜNE FERTLİĞİ ÇEKTİLER.

(P) POHPOHÇU PİNTİ PROFESÖR POFUR POFUR POFURDAYARAK HINÇLA TUNÇ ÇANAK İÇİNDE PUNÇ İÇİP PÜLVERİZATÖR PROSPEKTÜSÜNÜ PAPAZBALIĞI BİBLOSUNUN BERİSİNDEKİ PAPATYA BUKETİNİN BU YANINA BIRAKTIKTAN SONRA PÂLAS PANDIRAS PÜLÜMÜRLE PÖTÜRGEDEN GETİRDİĞİ PÖRSÜK PÖTİ KARE PÖSTEKİYİ PALU LULARIN PITIRCIK PAZARINDA PARTENO GENES PASA PAROLASI İLE PERTAVSIZ PERVASIZ PERVAZ PEYZAJINI VE PERONO SPORA PESTEN KERANI PESTİLİNİ POS BIYIKLI PİSBOĞAZ PEDAGOGA PINARBAŞINDA BEŞ ETTİ.

(M) MARMARA'DAKİ MARMARİSLİ MERMERCİLER MERMERCİLİĞİ MESLEK EDİNMIŞLER, AMA MAMAK'TAKİ MAMACILAR MANYETİZMACILIKLA MARMELÂTÇILIĞI MESLEK EDİNEMEMİŞLER.

(V) VIRVIRCI VEDİA İLE VIDI VIDICI VELİ VELİNİMETİ VATMAN VAHİT'E VİLÂYETTE VEDA EDİP VEFÂ'YA DOĞRU VAVEYLÂSIZ, VELEVASIZ VELESPİTLE VOLTA VURURLARKEN VOLEYBOLCU VATRAN VİRTÜÖZ VİCDANİ VE VİRANŞEHİRLİ VATANSEVER VİYOLONSELİST VECİBE İLE KARŞILAŞTILAR.

(B) BABAESKİLİ BABACAN BAHRİ BEBERUHİ BEDRİ İLE BIYIKSIZ BIÇKICI BINGILDAK BAHİR'İN BİGADIÇ'TEKİ BONBON BONMARŞESİNE VARMIŞLAR, O ADADAKİLERİN YÜZLERİNE BÖN BÖN BAKARAK, BÜYÜLÜ BÜYÜK BUHURDANLIĞI BUĞULU BUĞULU BOŞALTIP BOMBOŞ BIRAKMIŞLAR, SONRA DA BODRUMDA GÖZDEN KAYBOLMUŞLAR.

(S) SAZENDE ŞAZİ İLE ZİFOZ ZİHNİ ZAMAN ZAMAN SİZİN SOKAĞIN SAĞ KÖŞESİNDE SİNSİ SİNSİ FİSKOSLAŞARAK SİZİ ZİBİDİ SUZİ'YE SONSUZ VE SORUMSUZ SORGUN EDERLER. SASON'UN SUSUZ SAZLIKLARINDA SADECE SOĞANLA SARIMSAK YETİŞEBİLECEĞİNİ SÖYLEYEN SAMSUNLU SEBZECİLERİN SÖZÜNE SİZLER DE SESSİZCE VE SEZGİLERİNİZE SİĞİNARAK İNANABİLİRSİNİZ.

(Ş) ŞAVŞATLI ŞABAN, ŞARKIŞLALI ŞİPŞAKÇI ŞEKİP, ŞİŞHANEŞ 'DEN ŞEYTAN KUŞUNU, ŞİŞ ŞİŞEYİ ŞİŞLEMİŞ, ŞİŞE KEŞİŞE ŞİŞ DEMİŞ.

(Ç) ÇATALAĞZI'NDA ÇATALSIZ ÇATALCALI ÇATALCININ ÇARPIK ÇURPUK ÇALÇENE ÇORUHLUYA ÇARPTIRMASINA NE DERSİN? ÇATALCA'DA TOPAL ÇOBAN ÇATAL YAPIP ÇATAL SATAR, NESİ İÇİN ÇATALCA'DA TOPAL ÇOBAN ÇATAL YAPIP ÇATAL SATAR? KARI İÇİN ÇATALCA'DA TOPAL ÇOBAN ÇATAL YAPIP ÇATAL SATAR. ÇARIK ÇORAP DOLAK, BEN SANA ÇARIK ÇORAP DOLAK MI DEDİM.

(L) LEYLA İLE LALELİ'Lİ LALE'YE LEBLEBİ İLE LİKÖR İKRAM ETMİŞ. LÜPÇÜLER, LÜTFEN LÜZUMLU LÜZUMSUZ LAKIRDILARI BIRAKIN DA LÜZFERLE RIZK, ROT, ROP, RİNT, RİNG, RAY, RADYOAKTİVİTE NEDİR DİYE KONUŞUN.

(Z) ZONGULDAKLI ZALOĞLU ZÖHRE'NİN KIZI ZÜHAL ZİBİDİ ZEKİ'YE ZİYAFET ZERKETTİ.

(S, T, Z) SEDAT TINAZ'IN TASASI SURATSIZ TEYZESİNE RASTLAMA SEZEN SİSKA SÜLÜK TAZISINI TUZ TORTUSU TÜTSÜSÜNE TUTMASIYDI.

(Ş, S) ŞU KÖŞE YAZ KÖŞESİ, ŞU KÖŞE KIŞ KÖŞESİ, ORTADAKİ SOĞUK SU SU ŞİŞESİ.

(C) CEMİL, CEMİLE, CEMAL CUMALARI CİLACI CÜCE CANIP'İN CİCİLİ BİCİLİ CUMBALI CİLTEVİNDE CÜMBÜR CEMAAT CACIKLI CİVCİVLE CÜCÜKLÜ CACIK YERLER SONRA DA CEBECİLİ CİNGÖZ COĞRAFYACININ CİNCİ CİCİ ANNESİNİN CİRCİR BÖCEĞİNİ DİNLERLER. OCAK KIVILCIMLANDIRICILARINDAN MISIN, KAPI GİCIRDATICILARINDAN MISIN? NE OCAK KIVILCIMLANDIRICILARINDANIM, NE KAPI GİCIRDATICILARINDANIM.

(D) DADAYLI DADIMIN DODURGALI DÜDÜK DELİSİ DEDESİ DİLİNE DOLADIĞI DEDBEBELİ DEDİM DEDİSİYLE DİRDİRİNİ DİLİNDEN DÜŞÜRÜP DE BİR KEZ OLSUN DOYA DOYA DÜDEN DİYEMEDEN, DÜDENİN DALLARA DOLDURDUĞU DOYUMLU YEMİŞLERDEN DOYASIYA YİYEMEDEN DARİDÜNYADAN GÖÇÜP GİTTİ.

(K -İ-U) KİLİSLİ KİKİRİK KİLİMCİ KİLİZMANDA'KI KİLİTLİ KİLİSEDE KİMLİĞİNİ KİMSEYE SEZDİRMEYEN KUCAK KUCAK KUSKUSLU KUŞKONMAZI KUKUMAV KUŞUNA, KİŞİLİKSİZ KULAĞAKAÇAN KİRLİ KİRLOZ KİRPİYE DE KUŞADASI'NIN KUŞHANESİNDEKİ KUŞBAŞLI KUŞBAZLA BİRLİKTE ÖNCE KİŞİNİŞLİ KUŞUZÜMÜNÜ, SONRA DA KUMLA'NIN KUMLU KUMLU KUŞKIRAZINI YUTTURMUŞ.

(K-I-I) KINIKLI KILIBIK KIRPINTI KIYASETTİN, KIRIMLI KILKUYRUK KITMİRİ KIKIR KIKIR KIKIRDATARAK KÜSKÜTÜK KÜÇÜMEN KÜFECİ KÜLHANIYLE KÜLÜSTÜR KÜRŞAT'I KÜLÜNKLÜ KÜNGÜR ÜSTÜNE KÜTTEDEK DEVİRDİ.

KIRIKHANDAKİ KIRIKÇI KIRÇIL KARGIN KIRGIN KIRIKÇISI KIRMIZI KIRDA KIKIR KIKIR KIKIRDAYARAK KIRIMLI KIKIRDAKÇININ KIZIL KIRLANGIÇLARINI KIŞIN KIRLARDA KIRGIZLI KIRPINTICI KIRIŞIK KIRIMTOV'UN KIRIKKIRAKLARIYLA BESLİYORMUŞ.

(K-O-Ö) KOCA KOKOZ KOKAİNMAN KOKOROZLANA KOKOROZLANA KAZABLANKALI KOZMONOTA KÖK, KOK, KÖKEN, KOKOT, KÖK SÖKMEK, KOKOREÇ, KÖKMANTAR, KÖKNAR, KÖÇEKÇE, KÖRKANDİL, KREMATORYUM, KÖSNÜKLÜK NE DEMEK DİYE SORMUŞ.

(Y) YALANCIOĞLU YALINCİK YAYLADIĞININ YAHNISİNİ YAĞSIZ YİYEBİLİRSE DE YAYLADIĞININ YAĞLI YOĞURDUNDAN, YÜKSEKOVA'NIN YUSYUMRU YUMURTA YUMURTLAYAN TAVUKLARINDAN, BİR DE YÖRÜK AYRANIYLA YUFKASINDAN ASLA VAZGEÇEMEZ.

(G) GÜNEYLİ GİRGİN GAMMAZ GALİP GAVURDAĞI'NDA GÜPEGÜNDÜZ GALEYANA GELMİŞ DE GÜLGİLOĞLU GAZİANTEPLİ GAZUP GAZINOCUYU GÖLKÖYLÜ GİTARİSTLE BİRLİKTE GÜMÜŞHANE'YE GÖNDERMİŞ. GEÇEN GECE GEMEREK'TEN GEDİZ'E GELEN GEBZELİ GEZGİNCİ GİZEMCİLERDEN GİTARİST GENERAL GENZEL, GENÇLERE, GERÇEK DIŞILIKLA GERÇEKLİK DIŞI İLİŞKİLER ARASINDA NE GİBİ BİR GEÇERLİLİK GERÇEKLİĞİ OLDUĞUNU SORDU.

(K, G) GALATA KULESİ KAPISI KARŞISINDAKİ KURU KAHVECİNİN GIGISI ÇIKIK, DIŞI KIRIK, KURBAĞA KAFALI, KARAKONCOLOS KALFASI HAKKI KARIŞIKLIĞA GETİRİP KAHVEYE KAVRUK KAKULE KIRIĞI KATTI.

(H) HAHAMHANEDE HAHAMBAŞI HAHAMI HOMUR HOMUR HOMURDANIR GÖRÜNCE, HEMENCECİK HEYECANLANDI, HIZLANDI, HOŞNUTSUZ HIRÇIN HALHALLARLA HALKALARI, HALATLARI HALLAÇLARA VERDİ.

(B- P- D-Y) BATI TEPEDE TAHTA DEPO DİBİNDE BEYTUTET EDEN PULLU DEDE TEKKEŞİNDEN MATRUT BİTLİ VEDAT, DAR DEREDE TATLI DUTTAN DÜRÜLÜ PİDE YUTUP PÖSTEKİ DİDE DİDE DÖRT AYDA DÖRT TÜRLÜ DERDE TUTULDU.

(B-P) BİR PİRİNCİ BİRİNCİ BULUŞTA BİR İNCİ GİBİ BİRBİRLERİNE BAĞLAYIP PERLEPE BERBERİ BASTIBACAK BEDRİ İLE BERABER BURSA BARINA PARASIZ GİDEN BU PAYTAK BUDALA, BABASI TOPAL BADI'DEN BİBERLİ BİR PAPARA YEDİ.

(B-D) BALDIRAN DALLARI BALLANDIRMALI MI, BALLANDIRIL MAMALI MI? SONRA O BALA DALDIRILAN BALDIRAN DALLARI DALLANDIRILMALI MI, BALLI DALLA DALLANDIRIL MAMALIMI?

(T-D) TİTİZ, TEMİZ, TENDÜRÜST DADIM; TADINI TATTIĞI TERE DEMETİNİ DİDE DİDE DAĞITTI DA HİDDETİNDEN HEM DUT DALINDA TAKILI DURAN DIRILTI DÜDÜĞÜNÜ ÖTTÜRDÜ, HEM DE DİDİNE DİDİNE DEDİM DEDİ, DEDİM DEDİ DEDİ DURDU.

(T-Ç-S) ÜSTÜ ÜÇ TAŞLI TAÇ SAPLI ÜÇ TUNÇ TASI ÇALDIRAN MI ÇABUK ÇILDIRIR, YOKSA İÇ İÇE YÜZ TON SAÇ KAPLI ÇANI KALDIRAN MI ÇABUK ÇILDIRIR? ÜÇ TUNÇ TAS HAS KAYISI HOŞAFI.

(T-K) AL BU TAKATUKALARI TAKATUKACIYA TAKATUKALATMAYA GÖTÜR. TAKATUKACI TAKATUKALARI TAKATUKALAMAM DERSE, TAKATUKACIDAN TAKATUKALARI TAKATUKALATMADAN AL GEL.

(L-D-N) ELALEM BİR ALADANA ALDI ALADANALANDI DA BİZ BİR ALADANA ALIP ALADANALANAMADIK.

(K-R) KIRK KIRIK KÜP, KIRKININ DA KULPU KIRIK KARA KÜP.

(K-R-D) A BE KURU DAYI, NE KURU SARI DARI BU DARI A BE KURU DAYI?

(B-M-Ş) İBİŞ'LE MEMİŞ MAHKEMEYE GİTMİŞ, MAHKEMELEŞMİŞ Mİ, MAHKEMELEŞMEMİŞ Mİ?

(D-L-T-R-K) ŞU KARŞIDA BİR DAL, DALDA BİR KARTAL; DAL SARKAR, KARTAL KALKAR; KARTAL KALKAR, DAL SARKAR. DAL KALKAR, KARTAL SARKAR, KANTAR TARTAR. ŞU KARŞIDAKİ KARA KURU KAVAK, KARARDIN MI EY KARA KURU KAVAK, SARARDIN MI EY KARA KURU KAVAK!

(S-K) BU YOĞURDU SARMISAKLASAK DA MI SAKLASAK, SARMISAKLAMASAK DA MI SAKLASAK.

(M-Y-L) BU YOĞURDU MAYALAMALI DA MI SAKLAMALI, MAYALAMAMALI DA MI SAKLAMALI?

(B-Ş-Z) SİZİN DAMDA VAR BEŞ BOZ BAŞLI BEŞ BOZ ÖRDEK, BİZİM DAMDA VAR BEŞ BOZ BAŞLI BEŞ BOZ ÖRDEK. SİZİN DAMDAKİ BEŞ BOZ BAŞLI BEŞ BOZ ÖRDEK, BİZİM DAMDAKİ BEŞ BOZ BAŞLI BEŞ BOZ ÖRDEĞE : SİZ DE BİZCİLEYİN BEŞ BOZ BAŞLI BEŞ BOZ ÖRDEK MİSİNİZ DEMİŞ.

(D-P-K) DEĞİRMENE GİRDİ KÖPEK, DEĞİRMENCİ ÇALDI KÖTEK; HEM KEPEK YEDİ KÖPEK, HEM KÖTEK YEDİ KÖPEK.

GÜZEL SÖZ SÖYLEME SANATI

Sözü Bilen Kişinin, Yüzünü Ak Ede Bir Söz
Sözü Pişirip Diyenin, İşini Sağ Ede Bir Söz
Söz Ola Bitire Savaşı, Söz Ola Kese Başı
Söz Ola Ağûlû Aşı, Yağ İle Bal Ede Bir Söz
Kişi Bile Söz Demini, Demeye Sözü Kemini
Bu Cihan Cehennemini, Sekiz Cennet Ede Bir Söz
Yunus Emre

I. BÖLÜM (ANLATIM)

ANLATIM

(Metnin bütünündeki düşünce ve duyguların belirtilmesi)

1- USSAL ANLATIM :Genellikle televizyon ve radyolarda sunulan haberler ussal anlatıma girer. Spiker bu tür anlatımlarda duygu ve düşüncesini belirtilmez, bir araç görevini üstlenerek haberi aktarır. Başka bir örnek verecek olursak bir geometri teriminde “ Bir üçgenin iç açılarının toplamı iki dik açığa eşittir. “ tümcesinde duygu hiçbir zaman gerekli değildir.

Ussal anlatımda çoğunlukla genel ton orta ton olup (günlük konuşma) sesin yüksekliği ve şiddeti pek büyük değişiklikler göstermez.

2- DUYGUSAL ANLATIM : Ton çeşitliliği ve sesin şiddeti çok önemlidir.Genel ton, parçada verilmek istenen duyguya göre değişir. Sesin yüksekliği hiddet, hayret ve taşkın sevinç gibi duygularda tiz tonlara yükselirken, karamsarlık, umutsuzluk ve ıstırap gibi duygularda pes tonlara düşer. Sesin şiddeti ise içten gelen dinamizmi anlatır.

DUYGUSAL ANLATIM ÖRNEKLERİ

KIZGIN : Hava güzel ama, biz dört duvar arasında kapalıyız.

ŞEFKATLE : Hava güzel. sokağa çıkalım yavrum. Hava alırsan iyileşirsin.

ACILIKLA : Hava güzel ama, kederimi arttırmaktan başka işe yaramıyor.

AÇIĞA VURMA : Ne yapalım ben bahsi kaybettim : Hava güzelleşti.

ÖFKELİ : Yazıklar olsun . İşte sen busun !

KESİN İNANÇ : Artık bizi aramaz, bundan eminim !

İTİRAZLA : Kusura bakma ama o kadar da kötü değil.

GÜVENSİZLİK : Bu adam sözünde duracak mı ?

ALAY : Tabi canım, bu işleri hep siz başardınız.

SABIRSIZLIKLA : Açıl artık kapı, açıl !

HAYRANLIKLA : Aman, hava ne kadar güzel ! Her taraf pırlı, pırlı parlıyor.

İNANÇ – ŞÜPHE : Ona tüm varlığımla inanıyorum.**Belki de öyledir ama bunun varlığını kim ispat edebilir?**

GURUR–TEVAZU : Bu işin ustası, hem de biricik ustası benim. **Ben neyim, hiç ben onlarla bir tutulabilir miyim SEVGİ – NEFRET** :Sizi çok seviyorum. **Onun varlığından da, hatıralarından da nefret ediyorum.**

ENDİŞE–KAYGISIZLIK: Of! Şimdi ne olacak, bu benim için büyük bir üzüntü.**Bana ne,umurumda bile değil !..**

SAYGI – KÜÇÜMSEME : Ona karşı o kadar büyük bir sevgim var ki, **Hıh ! Ne olacak, aşağılık yaratık.**

KARŞI DURMAK - BOYUN EĞMEK : Hayır bana hiçbir şey yapamazsın. **Ne istersen yap,hepsine boyun eğeceğim.**

CESARET - KORKU : İster on, ister yirmi kişi olsun, göğsüm açık bekliyorum. **Eyvah ! Görmüyor musunuz hayatımız tehlikede !**

ZEVK DUYMA – ACI DUYMA : Oh ! Ne hoş, mis gibi kokuyor. **Ay ! Çok acıyor.**

İRRADE – ZAYIFLIK : Gece, gündüz bütün gücümle çalışacağım. **Benim savaşıma gücüm yok.**

ZAFER – YENİLGİ : İsteklerimin son haddini buldum. **Her şeyimi kaybettim, şerefimi de.**

HAYRET - KAYITSIZLIK : Nasıl ! Siz mi ? Sahiden, siz misiniz ? **Pek ala, zaten böyle olacağı belli idi.**

KIŞKIRTMA – YATIŞTIRMA : Ha gayret ! Atıl ! Bir hamle daha ! **Hişt hişt ! kendinize geliniz, sakın olunuz.**

PIŞMANLIK - TAŞKINLIK : Gece gündüz kendi kendime soruyorum ; bunu nasıl yaptım, diye. **Evet, bunu yapacağım işte o kadar.**

ÜMİT– ÜMİTSİZLİK : Evet, herkes bu işte kazanacağını söylüyor. **Artık her şey bitti, kurtuluş çaresi yok.**

AÇIK KALPLİLİK – İKİ YÜZLÜLÜK : Düşündüğümü size açıkça söylüyorum. **Sizin tarafınızdan beğenilmek için dünyanın bütün servetini feda ederim.**

HINÇ – ACIMA : Şunu bilin ki bu ona çok pahalıya mal olacak. **Zavallı adamlar! Artık onlardan ne isteyebilirim ?**

MİMİKLER

İnsan ilişkilerinde hiçbir şey, belki yüz ifadesi kadar önemli ve anlamlı olamaz.

Üzüntünün veya kızgınlığın gülümseyen bir ifadeyle, sevincin çatık kaşlarla ifade edilmesi uygun düşmez.

Güvenli bir ifade, verilen mesajla uyum içindeki bir ifadedir. Öfkeli bir mesaj veya memnuniyetsizlik en açık olarak donuk bir ifadeyle verilebilir. (bakınız sayfa sonu resimler)

YÜZ İFADELERİ

Bir yüzde yüzlerce anlam gizlidir. Kişiyi ve sosyal yapıya ait bilinç ve bu bilincin oluşturduğu düşünce, insanın yüz ifadesini etkilemektedir. (resimlerle anlatım son sayfadadır)

Yüz ifadesi, bir dizi insani duygular anlatır.

Yüz kasları duygusal bir ifadeyi yansıtmaya açısından esas olarak üç grupta değerlendirilir;

- **Alın kasları,**
- **Göz kapakları ve çevresi kasları,**
- **Ağız bölgesi, dudaklar ve çene kasları,**

Yüz ifadelerine en derin anlamı göz çevresinde bulunan kas grupları vermektedir.

AŞAĞIDAKİ DURUMLARI PANDOMİMLERLE (Mimikle) YANSITIN.

- Soğuktan Titriyorsunuz,
- Şiddetli Korkuyorsunuz,
- Heyecan Ve Sabırsızlıkla Bekliyorsunuz,
- Son Derece Üzgünüz,
- Ağır Hastasınız,
- Öfkeyle Bağırıyorsunuz,
- Takdirle Seyrediyorsunuz.
- Çocuk Ağlıyor,
- Art Arda Gelen Telefonlara Bıkılmış Olarak Cevap Veriyorsunuz Ve Hayır Diyorsunuz.

DOĞRUDAN GÖZ İLİŞKİSİ

Bir kişiyle konuşurken dikkat edilecek en önemli noktalardan biri, nereye baktığınızdır. Doğrudan konuştuğunuz kişiye bakmak, karşınızdaki kişiye samimiyetinizi iletmenize yardımcı olur ve mesajınızın etkisini artırır. Yere bakarak veya gözlerinizi kaçırarak konuşmanız, karşınızdaki kişinin üstünlüğünü kabullenme olarak yorumlanacaktır.

Doğrudan göz ilişkisi kurmak ve sürdürmek konusunda aşırılığa kaçmamak gerekir.

Sürekli olarak bir insanın gözlerinin içine bakmak hem o kimsede rahatsızlık doğurur, hem de gereksizdir.

Doğrudan göz ilişkisi de zamanla geliştirilebilir. Bunun için, dikkatinizi göz temasınıza yöneltmeniz ve birisiyle konuşurken, gözlerinizi kullanım biçiminizin farkında olmanız gerekir.

II. BÖLÜM (DİYALOG) KONUŞMA SANATI

- Konuşma, bir kimsenin başka bir kimseye veya bir dinleyici topluluğu karşısında söylediği sözlere denir”
- Konuşma, bir insanın başka bir insana ya da topluluğa duygu ve düşüncelerini sözle anlatmasıdır”
- Konuşma, duygu ve düşüncelerimizi, görüp yaşadıklarımızı karşımızdakilere sözle iletme işidir.

Konuşma, sürekli bir düşünme alış-verişidir. Aynı zamanda bireyi aşan ve tarih içinde toplumsal birikim sağlayan bir haberleşme örgütüdür. Böyle dinamik bir örgütte düşüncelerin ve duyguların **“dile getirilmesi”** gibi **(aktif)** ve bunların **“algılanması”** gibi **(pasif)**, iki yanlı bir çalışma vardır.

Konuşmanın esası, **“konuşan”** ile **“dinleyen”** arasında konuşulan şeyin **(mesaj)** anlamında birleşmek olduğuna göre, onu daima bu çok yanlı bütünlüğü içinde düşünmek gerekir.

Konuşma, amacı olan bir yolculuktur ve planlanması gereklidir. O halde etkili, ya da güzel konuşma tekniği, tarafları bu sonuca rahatça ulaştırabilen bir teknik olmalıdır.

Ancak hemen belirtelim ki böyle bir amacın gerçekleşmesi, yani olumlu bir sonucun alınması, konuşan ve dinleyen tarafların, konuşmanın ne olduğu, neye yaradığı konusunda bilinçli bulunmalarına sıkı sıkıya bağlıdır.

KONUŞMANIN UNSURLARI

1) Ses 2) Telâffuz 3) Konuşma dinamiği (duygu, düşünce, istek) 4) Kelime hazinesi 5) Üslûp

TOPLUM ÖNÜNDE SÖZ SÖYLEME SANATI EĞİTİMİ

- Sizlerin, topluluklara kendinizi etkili bir şekilde ifade edebilme becerilerini kazanmanızı,.
- Konuşmalarda ses tonunu, nefesini, süresini ayarlayabilmenizi,
- Konuşmalarda, ikna etme metotlarını ve Bedensel duruş, göz teması, jest, mimik ve hareketlerinizi etkili bir şekilde kullanmanızı,
- Hitabet ve konuşma tekniklerini öğrenmenizi,
- Topluluklar karşısında rahat konuşma ve
- İnsanları sizin gibi düşündürebilme becerilerini kazanmanızı,
- Görüşlerinizi paylaşmayan kişiler, gruplar karşısında rahat konuşma yapabilmenizi sağlamaktır..

Duygu, düşünce ve istekleri içine alan konuşma dinamiğine baktığımızda, **Neden konuşuruz ?** sorusuna ;

- **Varlığımızı kanıtlamak için**
- **Benliğimizi kabul ettirmek için**
- **Doyum sağlamak için,**
- **Ruhsal ve sinirsel gerginlikten kurtulmak, rahatlamak için**
- **Toplumsal ilişki kurmak için**
- **Çevremizi denetim altına almak için** cevabını verebiliriz.

Madem Türkiye’de yaşıyoruz ve Türkçe konuşuyoruz, neden en güzel bir şekilde bu harika dili kullanmayalım? Neden bizi dinleyenlere bu zevki tattırmayalım ?

- İyi bir konuşmacı hakikaten sevdiği, heyecan duyduğu, dolu olduğu ve karşısındakilere böyle bir mesaj vermekten mutluluk duyacağı bir **KONU**, uygun bir **ZAMAN** ve uygun bir **TOPLUM** seçmeli ve hiç bir zaman konuşmak için konuşmamalıdır.

Bir düşünürün söylediği; “ **BİR DAMLA MÜREKKEP, BİR KELİMENİN ÜZERİNE DÜŞER, MİLYONLARCA İNSANI DÜŞÜNDÜRÜR**“ sözünü de dikkate almamız gerekir.

KONUŞMADA AMAÇ

- Öğretmek
- Düşünce ve kanıları değiştirmek
- İzlenim yaratmak ve
- Olay içinde yaşatmaya yöneliktir.

İYİ BİR KONUŞMACI

- Gözlemci, dikkatli, araştırmacı,
- Konusunda Bilgi birikimine sahip,
- Olgun, Mantıklı bir akış içinde düşünme yeteneği olan
- Dinleyicisini yakından tanıyan
- Kişiliğin önemini bilen
- Kendini eleştirebilen ve
- Ahlaksal sorumluluk taşıyan niteliklere sahip olmalıdır.

Konuşma hakkında bir yazı yazarken veya bir konuşma yaparken akla ilk gelen veya dinleyiciler tarafından en fazla sorulan sorulardan biri, “ **KONUŞMAK GÜMÜŞSE SUSMAK ALTINDIR**” sözünün anlamıdır.

“**BİR SÖZ AĞIZDAN ÇIKMADAN SİZİN ESİRİNİZDİR. AĞIZDAN ÇIKARSA SİZ ONA TABİ OLURSUNUZ** “

Bir düşünürün ; “ Bizi anlamışlarsa bu iyi konuştuğumuzun bir delilidir.” sözü de konuşmanın karşı tarafla olan bu beraberliğini çok güzel açıklar.

Zaten “ **İYİ KONUŞMA İNSANIN KAFASINA HAKİM OLMA SANATI** ” değil midir?

Biraz dikkat edilirse, tarihe mal olmuş bütün büyük adamların iyi birer konuşmacı oldukları ve gereken en uygun yerde, en uygun sözleri söyleyebilmiş oldukları görülür.

Sakarya savaşı sırasında **ATATÜRK** ’ün “ **Hattı müdafa yok, sathı müdafa vardır ve bu da bütün Vatan sathıdır**” sözleri küçüğünden büyüğüne kadar herkese Başkomutanın ne demek istediğini en veciz bir şekilde anlatmıştır.

İşte “**KELİMELERİN KUVVETİNİ ANLAMADAN, İNSANLARIN KUVVETİNİ ANLAMAMIZ MÜMKÜN DEĞİLDİR.**”

Konuşmanın bu kadar önemli olmasına rağmen insanlar bilhassa toplum önünde konuşmaktan neden çekinirler, sıkılırlar ve korkarlar ? Bunun en basit cevabı ;

- **Kendilerinden emin olmamaları,**
- **Toplumun önüne çıkınca bir şey söyleyememek,**
- **İstediği ve düşündüğü şey ve kelimelerden başka şeyler söylemek,**
- **Toplumun kendisini kabul etmemesi, hatta tahkir etmesi endişesidir.**

Bunu çözebilmek için her şeyden önce insanın korktuğu şeyi yapması ve böylece toplumun sanıldığı gibi korkunç, hiçbir hatayı affetmeyen, anlayışsız ve somurtkan insanlardan bir araya gelmediğini tecrübe ile anlaması lazımdır.

Çok heyecanlı, öfkeli veya kederli olduğu zamanlarda insan istediğini pek güzel söyler. Mesela yolda giderken ayağınızı bir **TASA** çarpsanız, en büyük kalabalık içerisinde bile acınızı ifade edecek kelimeyi bulmakta güçlük çekmezsiniz.

Şu halde, toplum önünde konuşabilmenin en önemli şartı insanın kendisini unutması ve konuşacağı konuyu, topluma vereceği şeyleri düşünebilmesidir.

İşte, Bir topluluğa karşı konuşurken, cesaret ve özgüveni kaybetmemek, soğukkanlı ve açık olmak, inanın çoğu insanın hayal ettiğinin onda biri kadar zor değildir.

Pek çok konuşmacının gelişimleri ve yapılan çalışmalar incelendiğinde, aslında konuşmanın içinde biraz heyecan ve telaş taşınması konuşmayı daha renklendiren bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır.

Bir konuşma yapmanın her zaman bir sorumluluğu vardır. Bu, konuşma birkaç düzine insana bile yapılsa, küçük bir iş toplantısı da olsa, geçerlidir. O heyecan ve akıcılık her konuşmanın içinde yerini almalıdır.

Güzel konuşma doğuştan gelen bir yetenek değildir. Bu, bir spor dalı gibidir. Herkes, istediği taktirde yeteri kadar, kendi başarısını yaratacaktır. Şöyle ki, ayakta bir topluluğa karşı konuşurken, oturduğunuz zamanki soğukkanlılık ve mantıkla neden konuşamayacağınızı açıklayan geçerli bir sebep gösterebilir misiniz ? Elbette böyle bir sebep yok !

Aslında, bir gruba karşı konuştuğunuzda daha iyi düşünebilirsiniz. Seyircinin varlığı, insana beynini daha verimli kullanması için gereken motivasyonu ve ilhamı sağlıyor.

Bu anlarda düşünceler, gerçekler, fikirler, anlayamadığınız bir şekilde dilinizden akıyor, bir uyum içinde dökülüyorlar. İşte bu, tecrübedir. Çok çalışmak ve azmetmek, size bunu kazandıracaktır.

İşte eğitim ve çalışma seyirci korkusunun tamamen kaybolmasına ve özgüveninizin ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Toplum içinde iyi bir konuşmacı olmak, çabalarınızın karşılığını en kısa zamanda almak, cesareti ve kendinize olan güveni geliştirmek istiyorsanız ; **Güçlü bir istek ve inatla işe başlayın, Hangi konuda konuşacağınızı bilin. Hazırlanın. Güvenli hareket edin. Çok çalışın ! Çalışın ! Çalışın !**

Bakınız, “İnsan konuşacağı şeyden 40 kat fazlasını bilmeli” diyor, bir düşünür, çünkü otuzdokuzunu unutsanız bile, gene geriye konuşacak kadar şey kalır.

Acaba bu 40 katı nasıl öğrenmelidir. İşte bu da ikinci önemli bir şarttır. **DOLMAKLA**. Bu da düşünerek, okuyarak ve dinleyerek olur ki, kısacası eğitim ve öğrenim demektir.

“ Konuşma gerekli her şeyi kapsamalı, fakat içinde lüzumsuz hiç bir kelime bulunmamalıdır. “

“ İYİ BİR KONUŞMA GÜZEL BİR KADIN ELBİSESİNE BENZEMELİDİR. KONUYU KAPLAYACAK KADAR UZUN, FAKAT ENTERESAN OLACAK KADAR DA KISA OLMALIDIR.”

Kısacası iyi bir konuşma: Topluma, dinleyicilere bir şey verebilen bir konuşmadır. Eğer bir şey veremiyorsa, onlardan bir çok şeyler alıyor demektir. Onların sabrını, zamanını, iyi niyetlerini, huzurunu hatta inançlarını bile.

- **DEDİKODUCU BİR İNSAN HEP BAŞKALARINDAN,**

- **EGOİST BİR İNSAN HEP KENDİSİNDEN,**

- **AKILLI BİR İNSAN DA TOPLUMU İLGİLENDİREN ŞEYLERDEN BAHSEDER.**

Konuşmalarımızın bazen istediğimiz gibi olmadığına üzülürüz. Fakat üzülmemeliyiz. Eğer iyi hazırlanmış ve bu hususta elimizden geleni yapmışsak, dört türlü ve birbirinden ayrı konuşma bulunduğunu hatırlamak yerinde olur.

- 1- YAPMAK ÜZERE HAZIRLANDIĞIMIZ,
  - 2- YAPTIĞIMIZ,
  - 3- YERİMİZE OTURDUĞUMUZ ZAMAN KEŞKE ŞUNLARI DA SÖYLESEYDİM DEDİĞİMİZ,
  - 4- DİNLEYİCİLERİN ANLADIĞI VE ÜZERİNDE FİKİR YORDUKLARI KONUŞMA
- bunların dördünün de tıpatıp aynı olmasına imkan yoktur.

Tabi iyi bir konuşmada kullanılan kelimeler açık ve yerinde olmalı , ifade edilmek istenen fikirleri tam verebilmelidir.

“ YANLIŞ KELİMELERLE BİR FİKRİ İFADE ETMEK, YANLIŞ VE EKSİK TARTILARLA BİR TERAZİDE DOĞRU TARTMAYA ÇALIŞMAYA BENZER”

Konuşmacının ses tonu, şivesi,duruşu, bütün bunlar iyi bir konuşmayı tamamlayan faktörlerdir.

Yalnız şunun unutulmaması lazımdır ki, bir konuşmayı öldüren onun zayıf taraflarının çokluğu değil, **MEZİYETLERİNİN AZLIĞIDIR.**

“ ŞİŞMAN BİR ADAMIN AZ YEMENİN, PERHİZ YAPMANIN FAYDALARI ÜZERİNE YAPACAĞI EN MÜKEMMEL KONUŞMANIN HIÇ BİR ETKİ VE DEĞERİ OLAMAZ.”

Konuşurken insanın jest yapması sözlerine kuvvet ve renk verir. Hatta mikrofondaki konuşan bir adamı bile radyoda dinlerken onun serbest konuşup konuşmadığı, yani jest yapıp yapmadığı anlaşılabilir.

Yalnız bu jest konusunda ölçüyü kaçırmamak, yani gülünç olmamak ve kimseyi taklit etmemek çok önemlidir.

ASALAK SESLER

Konuşmaları sıkıcı yapan bir nokta da parazit yani asalak kelimelerdir.

BAZI SESLER VEYA KELİMELER ASALAK OLARAK KELİMELERİN ARASINA TAKILIR VE KONUŞMAYI TAHAMMÜL EDİLMEZ HALE GETİRİR.

Bunlar sık sık yutkunmak, “ha, hım, eee, iii, şey, filan, falan, efendime söyleyeyim “ gibi o anda kelime bulamamak yüzünden cümleleri boş bırakmamak için kullanılan parazit harçlardır.

ASALAK SESLER VEYA KELİMELER KONUŞMACININ FİKİR NETLİĞİ VE KENDİNE GÜVENİ HAKKINDA ŞÜPHE UYANDIRIR, KONUŞMANIN KALİTESİNİ BALTALAR VE DİNLEYİCİYİ SIKAR.

Bunları kullanmamaya özen göstermemiz gerekmektedir.

Hiç bir zaman konuşmak için konuşmamalıdır. Konuşma renkli olmalıdır. Bu da güzel sözlerle, misal, teşbih ve gerekirse uygun fıkralarla süslenmiş bir konuşma demektir.

Böyle bir konuşma sıkılmaz ve ilgi çeker. Bunun asıl faydası da dinleyicilerin söyleneni daha çabuk anlamalarıdır.

Hatta bir düşünür ; “ Fikirlerini **tam ifade edemeyen insanlar düşünmeyi bilmeyenlerle aynı seviyededir,** “ demiştir.

TOPLUM ÖNÜNDE İYİ VE TESİRLİ KONUŞMA YAPABİLMEMİZ İÇİN,

- Yetki sahibi olduğumuz bir konu seçilmeli
- Bu konu ile ilgili sorular tespit edilmeli
- Bunlara cevap veremiyorsak hazırlıklar tamamlanmalı
- Birden bütün teferruata girilmemeli
- Söyleyeceklerimiz önem sırasına göre sıralanmalı
- En son sözün kısa ve hatırlanacak olmasına dikkat edilmeli
- Fikir ve rakamlar doğru, olumlu düşünceler ön planda bulundurulmalı
- İyi kelimeler seçilmeli, konuşma mümkün olduğunca kısa tutulmalı
- Ve Konuşma bizim değil, biz konuşmanın sahibi olmalıyız.

Bir kelimeyi yanlış söyledik, hata ettik diye üzülmemeliyiz. Çünkü, **İyi bir konuşma hataları az olan değil, meziyetleri çok olan konuşmadır.**

Konuşmaya hazırlanırken, konuşmanızı yazılı olarak yapacaksanız Konuşma metninizi hatasız yazmaya dikkat etmelisiniz. Bunun için de **HATASIZ YAZMANIN YOLUNU** bilmek gerekir.

- **NE SÖYLEMEK İSTİYORUM ?** Her cümleye başlamadan önce kendinize bu soruyu sorun.
- **NASIL SÖYLEYEBİLİRİM ?** Meramınıza en uygun kelimeleri bulmaya çalışın.
- **DAHA AÇIK YAZABİLİR MİYİM ?** Bir deyim, terim veya benzetmenin amaca hizmet edip etmeyeceğini düşünün.
- **YAZDIĞIMIN ETKİSİ NE OLUR ?** Kullanılan deyim veya benzetmenin anlatıma bir katkısı olup olmayacağını dikkate alın. Klişelerden kaçının.
- **DAHA KISA YAZABİLİR MİYDİM ?** Cevap evetse hemen kısaltmaya başlayın.
- **ÇİRKİN İFADELERDEN KAÇINABİLİR MİYDİM ?** Kullandığınız sert bir tanımlama yerine daha tutarlı bir tanımlama kullanabilir miyim

YAPILACAK KONUŞMA İLE İLGİLİ ÖN HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- 1- KONU VE KONUKLAR AÇISINDAN DOĞRU SEÇİM YAPTIM MI?
- 2- KONUNUN GÜÇLÜKLERİ VARSA NELER OLDUĞUNU TESPİT ETTİM Mİ?
- 3- KONUNUN EN ÖNEMLİ NOKTASI NE ?
- 4- NEREDE VURGU YAPMAK, NERELERDE ARA VERMEK İSTEDİĞİMİ TESPİT ETTİM Mİ?
- 5- KONUNUN UZUNLUĞU YETERLİ Mİ?
- 6- DİNLEYİCİYE VERECEĞİM BİLGİ DOĞRU VE TAM MI?
- 7- GİRİŞ VE SONUÇ GÜÇLÜ MÜ?
- 8- DÜŞÜNCELERİM VE SÖYLEYECEKLERİM YETERİNCE AÇIK MI?
- 9- KONUŞMA RİTMİM VE AKICILIĞI İLGİNÇ OLABİLECEK Mİ?
- 10 - SORUMLULUĞUMUN BİLİNCİNDE MİYİM?

BİR KONUYU SUNARKEN DİKKAT ETMEMİZ GEREKEN KURALLAR

- Arkadaşımızla Konuşur gibi sunmalıyız.
- Sesimize Küçük bir gülümseme katmalıyız, (rol)
- Gözlerinizle dinleyicilere bakın. Onlarla ilgilendiğinizi ve değer verdiğinizi gösterin.
- Yüz ifadeniz onlarla birlikte olmaktan mutlu olduğunuzu göstermelidir.
- Kendimizi Dinleyicinin yerine koymalıyız,
- Açık, rahat ve dinamik olmalıyız,
- Konuyu önce kendimiz anlamalıyız ki anlatabilelim.
- Düzgün bir telâffuz, kontrollü nefes ve bize güven duymalarını sağlayacak bir üslup kullanmalıyız,
- Akılda kalıcı olması için misallerle süslemeliyiz,
- Dinleyiciden ne beklediğimizin mesajını da vermeliyiz.
- Olabildiği kadar görüntünüzü gösterin ; Masanın veya kürsünün arkasında kaybolmayın.
- Ayaktaysanız dengede durun ; yere sağlam basın. Ellerinizi serbest ve rahat bırakın.

SESI İYİ KULLANABİLMEK

- Nefes sesinize otorite kazandırın.
- Ağızınızı kelimeler anlaşılacak şekilde rahat açın. Bu durum diksiyonunuzu etkiler.
- Sesinizin gücünü, hızını ve yüksekliğini konulara göre değiştirin.
- Sesiniz monoton değil ; değişken olmalıdır.
- Zaman zaman konuların önemli ve geçiş noktalarında sessiz aralar verin. Bu dikkati üzerinize çeker.

ETKİLİ SUNUŞ

- Amaç
- Konu
- Hazırlık –Planlama
- Dinleyicinin Değerlendirilmesi
- Bilgi Toplama
- Destek Öğeleri
- Giriş – Sonuç (Güçlü-Dikkat Çekici)
- Son Kontroller
- Sunma Çalışması
- Kaynaklar
- Sorular – Katkılar (Tartışma)
- Özetlemeyi hazırlama

BAŞARILI BİR SUNUM İÇİN ;

- İyi Bir Başlangıç
- Zamanlama
- Dikkati Toplayabilme Becerisi
- Kişisel Yaklaşım,
- Pratik Yapmak

KOLAY İZLENEBİLMEK VE DİNLETEBİLMEK

- Konuşmanın konusunu önceden bildirin.
- Konuşmanızı sık sık özetleyin. Ana hatları vurgulayarak hatırlatın.
- Önemli olan her bir noktayı net ve açık bir şekilde tanımlayın.
- Vereceğiniz örnekler konuyla ve dinleyicilerinizle ilgili olmalıdır.
- Yaşanmış kişilerden örnekler, hikayeler kullanın.
- Sonuca gelmeden önce konuyla ilgili kilometre taşlarını tekrar hatırlatın.

Yani “ Konuşurken her bir sözcüğümüzü bizi dinleyenlerin her birine zimmetle teslim edilecek, çok değerli belgeleri teslim eder gibi ulaştırmalı ve onların teslim aldıklarından da emin olmalıyız. ”

“GÜZEL SÖZLER SÖYLEYEN BİR DİLİN MUTLAKA GÜZELLİKLERİ İSTEYEN BİR YÜREKLE ORTAKLIĞI VARDIR.”

TAKDİM KONUŞMASI (KONFERANSÇIYI TAKDİM)

- Konferansçının Kısa Özgeçmişi
- Konferansın Konusundaki Yetki Alanı
- Sunucunun Ön Plana Çıkmaması
- Davet Eder Etmez Kürsüyü Konferansçıya Bırakmak

CESARET İÇİN DENEY
(Kahkaha ve Ağlayarak)

**AYŞE’NİN KÜÇÜK BİR KUZUSU VARDI.
TÜYLERİ BEMBEYAZ, SANKİ KARDANDI.
AYŞECİK NEREYE GİDERSE GİTSİN,
O DA ARKASINDAN MELER KOŞARDI.**

YÜKSEK SESLE YÜKSEK BİR ZEMİNE ÇIKARAK SÖYLEMEK

Ben Cesaretliyim Kendime Güveniyorum. Yetenekliyim, Başaracağım, Bana İnanın Arkadaşlar. İçimdeki Engelleri Yok Ediyorum. Ben Başarısızlık Tanımıyorum. Çok Güçlüyüm Çok. Her Gün Dostlarımı Daha Çok Seviyorum. Her Gün Kendime Güvenim Ve Cesaretim Artıyor. Her Gün Topluluk Önünde Güvenle Konuşuyorum. Kendime Güvenim Artıyor. Cesaretim Artıyor. Tüm Engelleri Aşıyorum. Hızla Güçleniyorum. Hepinizi Çok Seviyorum.

Değişik Şekillerde Yürüme Çalışmaları Yapmak, Çeşitli Sesler Çıkartmak,
Pantomim Yapmak,
Üzerimizdeki Veya Çevremizdeki Bir Eşyayı Tasvir Etmek,

KONUŞURKEN ELLERİNİZLE BUNLARI YAPMAYIN !

- Konuşurken yüzük, saat, kalem, gözlük gibi benzeri araçlarla oynamayın. Dinleyicinin dikkati bunların üzerine toplanır.
- Yüzünüze, saçlarınıza ve benzeri şeylere sık sık dokunmayın,
- Önünüzdeki masaya veya kürsüye vurarak konuşmayın
- Vücudunuzun her hangi bir yerini kaşımayın. Tik ve periyodik hareketlerden sakının.

BUNLARI YAPIN !

- El hareketleri yaparken kolunuzun tamamını kullanın
- Jestleriniz tabii ve doğal olmalı, suni, yapmacık jestlerden kaçının
- Kollarınızı rahat bırakın. Onlar sizin zorunuzla değil ; kendiliğinden hareketler yapmalıdır.

BEDEN DİLİ

İnsanlar iletişimi üç ayrı metodla gerçekleştirir: sözlü, yazılı ve sözsüz (beden dili).

Hepimiz doğduğumuz günden itibaren sözlü iletişim konusunda eğitim alırız ki, insanlarla iletişimde bulunabilelim.

İnsanlarla karşı karşıya geldiğimizde, sadece sözlü olarak iletişim kurmayız, bedenimiz de önemli mesajlar aktarır.

İşte bunun adı Vücut Lisanı, Beden Dili veya Sözsüz İletişim diye geçer. **(resimlerle anlatım son sayfadadır)**

“ İlk izlenim, ilk 7 - 20 saniyede yaptığınız ve söylediğiniz her şeyin bir bütünüdür. ”

“ Ne söylediğiniz değil, onu nasıl söylediğiniz önemlidir. ”

“ Basit bir jest, yüzlerce kelimedenden daha çok şey ifade eder. ”

“ Beden dili, bilinçdışı motivasyonlarımızı açığa çıkarır. ”

BEDEN DİLİ NİÇİN ÖNEMLİDİR?

İnsanlar gördüklerine duyduklarından daha fazla inanırlar.

Sözleri ve beden dili aynı manayı yansıtan kişiye, sözleri ve beden dili aynı mesajı vermeyen kişilerden, daha fazla inanırız. Bu sebepten dolayıdır ki, beden dilimizi bilinçli bir şekilde kullanmamız gerekir.

Beden dili insanlık tarihi açısından en eski iletişim aracımızdır. Beden dili duygu ve düşüncelerimizin yansımasıdır.

İnsanların yüzyüze kurdukları ilişkide, kelimeler %10, ses tonu %30, beden dili %60 önem taşır.

BEDEN DİLİ ÖĞELERİ

- Beden duruşu
- Jestler
- Mimikler
- Göz teması
- Başın kullanımı
- Ayakların kullanımı
- Oturmak için seçilen yer
- Oturma biçimi
- Mesafe
- Giyim
- Kullanılan aksesuarlar
- Bakım ve makyaj

TOKALAŞMA / EL SIKIŞMA

EL SIKIŞMA BİÇİMİ

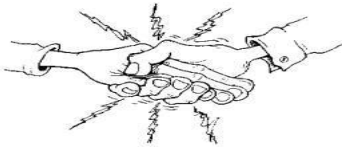
- UYGUN GÜLÜMSEME
- GÖZ TEMASI 5-10 sn.
- KURU AVUÇ İÇİ
- YUMUŞAK TEN
- SIKIŞ SERTLİĞİ
- SÜRE 2,5 sn. – 8 sn.
- UYGUN SIKIŞ TARZI : KARŞILIKLI TAM KAVRAYARAK, DÜZ, EŞİT SÜRELERDE
- DURUŞ: HAFİF ÖNE EĞİLEREK

TİPLER

- A. PEHLİVANLAR
- B. SÜS KÖPEKLERİ
- C. İŞ BİTİRİCİLER

A. PEHLİVANLAR

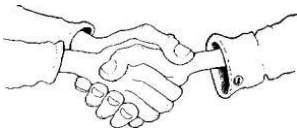
Bu tipler, medeni cesaretlerini ve kendilerine olan güvenlerini göstermek isteyen tiplerdir. Elinizi avuçlarının içerisinde sıkıca, canınızı acıtacak kadar sıkırlar.

B. SÜS KÖPEKLERİ

Bu tipler, sanki elinizden hastalık bulaşacakmış gibi tokalaşmaya isteksizlerdir, avcunuzun içine sadece parmaklarını uzatırlar.

C. İŞ BİTİRİCİLER

Bu tipler, Elinizi bir eliyle sıkarken diğer elleriyle de elinizin açıkta kalan bölümünü tutarlar, hatta yukarı doğru okşarlar. Bunu bir samimiyet gösterisi ve iş bitirici özelliklerini ortaya koymak için yaparlar.

KİŞİSEL İMAJDA GÖRÜNTÜ FAKTÖRÜ

1. GİYİM, KUŞAM

2. SAÇ, MAKYAJ, KİŞİSEL BAKIM, KOKULAR

3. TAKILAR

1. GİYİM, KUŞAM

Kıyafet, insanın, kendini topluma sunma şeklidir.

En doğru giyim üslubu kişinin kendine yakıştırdığı, temiz ve ütülü olanıdır.

2. HANIMLAR DA GİYİM, KUŞAM

- İşyerinizde genellikle kıyafetlerinizde siyah, gri, lacivert gibi koyu renkleri tercih etmelidir.
- Modadan ziyade çalışma yerinizde klasik kıyafetleri tercih edin.
- Şık giyinmek mi / iddialı giyinmek mi?
- Topuklu ayakkabılar en sade kıyafete bile şık ve güçlü bir hava katabilir.
- Ceket kullanacaksanız, ceketin altına Diz boyunda ya da dizin biraz altında veya üstündeki etekler tercih edilmelidir.

3. BEYLER DE GİYİM, KUŞAM

- Koyu renk, gri, lacivert, siyah takım elbiseler tercih edilmeli. Bu daha güvenilir bir hava katacaktır.
- Düz renk gömlek ile çizgili ya da desenli bir kravat, Kareli ya da çizgili gömlek üzerine ise düz kravatlar tercih edilmelidir.
- Kravat kullanılmadığında gömlek ile aynı renk bir mendil şık bir hava katacaktır.
- Açık renk çorap giyilmemeli, resmi kıyafetlerinizin altına mutlaka koyu renk çorap tercih edilmelidir.
- Siyah ve gri takım ya da pantolon altına siyah ayakkabılar,
- Lacivert takım ya da pantolon altına koyu taba rengi ayakkabılar tercih edilmelidir.
- Açık renk gömleklerin altına da kollu atlet tercih edilmelidir.

SEÇİLEN KİYAFETLERİN BİREYİN VÜCUT YAPISINA UYGUNLUĞU DA ÖNEMLİDİR.

- Enine çizgili ve kareli kıyafetler toplu,
- Dikine çizgili kıyafetler zayıf ve uzun gösterir.
- Koyu kıyafetler daha zayıf gösterir.
- Toplu kişiler dar kıyafetler, Kısa bacak boyu olan hanımlar da kısa etek giymemelidir.
- Giyilmiş kıyafetler istediği kadar şık olursa olsun, kişi içinde kendisini rahat hissedemiyorsa, o kıyafetler uygun kıyafetler değildir.

SAÇ, MAKYAJ, KİŞİSEL BAKIM, KOKULAR

HANIMLAR,

- Saçlar derli toplu ve düzgün kesimli olmalı. Eğer saçlar sorun çıkartıyorsa, toplanmalı, topuz yapılmalı ya da kuaföre gidilmelidir.
- Sade, kararında, aşırıya kaçmayan bir makyaj her zaman etkilidir. Kullandığımız renkler saç rengimize ve giydiğimiz kıyafetler ile uyumlu olmalı, Pastel renkler tercih edilmelidir.
- Gözlere hafif gölgeler, 2 kat rimel, biraz allık ve ruj yeterli olacaktır.
- Dişlerin temizliğine dikkat etmeli, Tırnaklar düzgün kesilmeli ve temiz olmalıdır.
- Asla ağır kokular kullanılmamalı, hafif, çiçeksi aromalardan yapılmış kokular tercih edilmelidir.
- Parfüm çok fazla sıkılmamalı, Eğer kalıcılığı yitiriliyorsa tazelenmelidir.
- Sarı ile beyaz takılar/Ağır ve hafif takılar birlikte kullanılmamalı, takılar, hem kıyafete hem de birbirleri ile uyumlu olmalılar.

HANIMLARIN, NE OLUR NE OLMAZ DİYEREK EL ÇANTASINDA BULUNDURMALARI GEREKENLER;

- Yedek bir çift çorap
- Küçük bir ayakkabı cila süngeri
- İplik ve dikiş iğnesi
- Diş fırçası ve macunu
- Saç fırçası
- Törpü
- Kağıt mendil
- Pudra
- Ruj
- Parfüm

BEYLER,

- Saç, sakal ve bıyıklara özen gösterilmeli, Düzgün saçlar ve favoriler düzgün kesilmelidir.
- Ensede çıkan tüyler, kulak ve burunda çıkan kıllar temizlenmelidir.
- Dişlerin temizliğine dikkat etmeli, Tırnaklar düzgün kesilmeli ve temiz olmalıdır.
- Eğer saç jölesi kullanılıyorsa,, ağır bir jöle kokusuyla çevreyi rahatsız etmemelidir.
- Ağır kokular kullanılmamalı, Teninize uyacak şekilde çiçek aromalı ya da baharatlı kokular tercih edilmelidir.
- Yüzüğü saatin olduğu bileğin parmaklarına takmalı, birbirlerini tamamlayacaklardır.

III. BÖLÜM DİNLEMEK – İLETİŞİM

İyi bir konuşmacı iyi bir dinleyicidir. Dinlemek başarının anahtarıdır. Dinlemek yeni ufuklar açar. Ayrıca, öğrenmenin de anahtarıdır.

Birini dinlemenin nedenleri ?

- Bilgilenmek
- Eleştiri almak
- Bir başkasının öyküsüne katılmak
- Diğerlerinin deneyimlerinden ve anlayışlarından faydalanmak
- Bir konuya hakim olmak (bilgi güç sağlar)
- Ufkumuzu genişletmek
- Bir ilişki oluşturmak
- Diğerlerini değerlendirmek ve saygı göstermek

Aynı zamanda da konuşmacının ;

- Sesine
- Sözcük seçimine
- Tonlamasına
- Hızına
- Bedenine – Beden diline duyarlı olmaktır.

DİNLEMİYİ ÖĞRENME

Sizi iyi bir dinleyici olarak tanıyan insanlar ;

- Kendileriyle ilgili konuları sizinle konuşabileceklerini,
- Kendilerini sadece dinleyerek ve kendi konuşmalarını duymalarını sağlayarak sorunlarını çözmelerine yardımcı olduğunuzu,
- Düşüncelerine katılmasanız bile kendilerini anladığınızı hissettirdiğinizi,
- Sözlerini kesmediğinizi ve kendinizi zorla kabul ettirmediğinizi,
- Kendilerine ve söyleyeceklerine saygılı olduğunuzu söyleyeceklerdir.

ETKİLİ İLETİŞİM

*Sevgide güneş gibi ol,
Dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol,
Hataları örtmede gece gibi ol,
Tevazuda toprak gibi ol,
Öfkede ölü gibi ol,
Her ne olursan ol,
Ya olduğun gibi görün,
Ya görüdüğün gibi ol. MEVLANA*

İLETİŞİM; Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her yolla başkalarına aktarılmasıdır. Bu sürecin amacı ; “ **ANLAŞILMAKTIR** ”.

KİŞİLER ARASI İLETİŞİM

SÖZLÜ

DİL: DUYGU-DÜŞÜNCE AKTARIMI
(NE SÖYLEDİĞİMİZ)

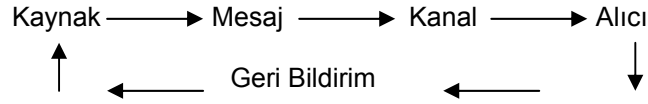
DİL ÖTESİ : SESİN ÖZELLİKLERİ – VURGU
(NASIL SÖYLEDİĞİMİZ)

SÖZSÜZ

BEDENSEL TEMAS (TOKALAŞMAK VB.)
YÜZ VE BEDEN HAREKETLERİ
MEKANIN KULLANIMI
ARAÇ KULLANIMI

Başlangıç çok önemlidir. İlk karşılaşılan kişilerle iletişimlerin ilk dakikasına büyük önem verilmelidir. İlk izlenim tekrarlanamaz, değişmesi zor izler bırakır.

İLETİŞİM SÜRECİ VE TEMEL ÖGELERİ

İnsan ilişkilerinde başarılı olmanın en önemli unsurlarından birisi de başarılı iletişim bilincine sahip olmaktır.

- Beden dilini, Jest ve mimikler ile yüz ifadelerini, el, kol ve baş hareketlerini uyumlu kullanmak
- Dinleyenlerle göz teması kurması
- Etkili, güzel konuşma ve ses tonunu iyi kullanmak
- Güvenli ve güven veren bir duruş
- Sempatik, dostça ve herkese eşit davranan bir tavır ortaya koymak
- Sabırlı, anlayışlı ve alçak gönüllü olmak,
- Konusunda bilgi birikimine sahip olmak ve doyurucu açıklamalar yapmak
- Hareketleri uyumlu, etkili kişilik ve görünüş ile düzgün kılık ve kıyafete sahip olmak,
- Dinleyici kitlesinin düzeyine uygun tavır ve konuşma yapmak.

ETKİLİ İLETİŞİM METODLARI

- * Ne söyleyeceğinizi bilmek,
- * Bunu nerede ve ne zaman söylemenin daha uygun olacağına karar vermek,
- * En iyi nasıl söyleneceğini düşünmek,
- * Olayları basitçe anlatabilmek,
- * Akıcı bir dille ve karşınızdaki kişiyle göz kontağı kurarak konuşabilmek,
- * Dikkati yoğunlaştırmak ve verdiğiniz mesajların alınıp alınmadığını fark edebilmek.

ETKİLİ OLMANIN 4 BASAMAĞI :

1. Örnek Olmak
2. Motive Etmek (Yönlendirmek)
3. Akıl Vermek (Yeni Fikirler Üretmek-Ufkunu Açmak)
4. Çoğaltmak (Alternatif Öneriler Sunmak)

ETKİLİ İLETİŞİMİN 9 KURALI :

1. Kişisel Ahlak
2. Uyumlu Hareket Etmek
3. İncelik (Kibarlık)
4. İnanılabilirlik (Doğru Ve Gerçek)
5. Karşılıklı İletişim (Frekans Birleşmesi)
6. İkna Gücü (Örnekleme Yaparak)
7. Nesnellik – Objektif Olmak
8. İnisiyatif – Öncecilik (Yaklaşım)
9. Öz Disiplin (Kontrollü Olmak)

İNSANLARI ETKİLEMEK

- Farklı bir görüşe tepki yerine değer verdiğinizi gösterin
- Düşünceleri değiştirme yollarını bulun
- Kırıcı olmayın
- Zorlamayın yol gösterin
- Sabırlı olun

- Sempatik ve dostça davranın
- Herkese eşit davranın
- Anlayışlı ve alçak gönüllü olun
- Konunuzda yeterli bilgi sahibi olun
- Konuya ilgi ve motivasyon sağlayın
- Doyurucu açıklama yapın
- Etkili kişilik ve görünüşe sahip olun

EMPATİ VE İLETİŞİM

- KENDİMİZİ KARŞIMIZDAKİ KİŞİNİN YERİNE KOYMAK KİŞİNİN BAKIŞ AÇISINI, DÜNYASINI ANLAMAK
- KARŞIMIZDAKİ KİŞİNİN DUYGU VE DÜŞÜNCELERİNİ DOĞRU ANLAMAK
- NE HİSSETTİĞİNİ, NASIL HİSSETTİĞİNİ ANLAMAK
- NE ANLADIĞIMIZI KARŞIDAKİ KİŞİYE AKTARMAK.
- YÜZ VE BEDEN İFADELERİNİ KULLANARAK ONU ANLADIĞIMIZI İFADE ETMEK

İLETİŞİM İKİ YÖNLÜDÜR (DİNLEMELİK - ANLAMAK) VE EŞİT BİR SORUMLULUK GEREKTİRİR.
ALGILAMA VE ALGILANMAK, BAŞARININ KAPILARINI ARALAR. İLETİŞİM KURABİLME BECERİSİ,
KONUŞMAK, İKNA ETMEK, ÖĞRETMEK VE TARTIŞMAK GİBİ BİR DİZİ ETKİNLİĞİ İÇERİR.

ETKİLİ KONUŞMA TEKNİKLERİ

KONUŞMAYA BAŞLARKEN DİNLEYİCİNİN İLK ANDA İLGİSİNİ ÇEKMEK İÇİN (GÜÇLÜ GİRİŞ)

- 1- Merak uyandırın
- 2- İnsanları ilgilendiren hikayeler kullanın
- 3- Somut bir tek örnek verin
- 4- İlgi çekecek konuyla ilgili bir şey gösterin
- 5- Sorular sorun

- 6- Ünlülerden alıntılar yapın ; onların sorularını kullanın
- 7- Dinleyicinin kişisel ilgi alanına girmeye çalışın. onlarla ilgili örnekler bulun.

KONUŞMANIN EN ÖNEMLİ BÖLÜMÜ KAPANIŞ ... (GÜÇLÜ SONUÇ)

- 1- Değindiğiniz önemli noktaları özetlemek
- 2- Harekete davet etmek
- 3- Dinleyicilere içten bir kompliman yapmak
- 4- Dinleyiciyi güldürebilmek
- 5- Şiirsel bir son verebilmek, dizelerden yararlanmak
- 6- Konunun esasını oluşturacak bir zirve yaratabilmek
- 7- Konuşmada doğru ifadeyi verebilmek

KONUŞMANIN ŞABLONU !..

1. DİKKAT ÇEKEREK (HİŞT)
2. KONU AÇIKLANIR
3. NEDENLERİ SIRALANIR (SORUN / ÇÖZÜM)
4. ÖRNEK İLE DESTEKLENİR
5. SONUÇ AMACA UYGUN OLARAK OLUŞTURULUR.

SÖZ SÖYLEME REÇETESİ

- ÖNCE ONLARA NE SÖYLEYECEĞİNİZİ SÖYLEYİN.
- SONRA SÖYLEYECEKLERİNİZİ SÖYLEYİN.
- SONRADA ONLARA NE SÖYLEMİŞ OLDUĞUNUZU SÖYLEYİN.

KARŞILIKLI KONUŞMA İLKELERİ

- Kendimizden çok söz etmemeliyiz.
- İyi bir dinleyici olmalı, Öğünmemeli ve öğüt vermemeliyiz.
- Karşımızdakinin hoşlanmadığı konuları konuşmamalıyız.
- Karşımızdakine de konuşma imkanı vermeliyiz.
- Kendisinden söz etmesine fırsat vermeliyiz.
- Anlatımda abartıya kaçmamalıyız.
- Argo kullanmamalıyız.
- Ses tonumuzu iyi ayarlamalı, pürüzsüz tatlı bir sesle konuşmalıyız.

İNSANLARA KENDİNİZİ SEVDİRMEİNİN KURALLARI

- Karşınızdaki insanlara ilgi gösteriniz.
- Gülümseyiniz.
- İyi bir dinleyici olunuz.
- Karşınızdakilere isimleri ile hitap ediniz.
- İlgi duyulacak konulardan Konuşunuz.karşınızdaki kişilere değer veriniz.

İNSANLARLA GEÇİNMEİNİN KURALLARI

- İnsanları tenkit etmeyiniz.
- İnsanlar hakkında çabuk hüküm vermeyiniz.
- Yaşamdan ve insanlardan şikayet etmeyiniz.
- Samimi olarak takdir ediniz.
- Kişilerde, insanlarda arzu uyandırınız.

İNSANLARLA DOST OLMAK VE İNSANLARI KENDİMİZ GİBİ DÜŞÜNDÜREBİLMEK

- HİÇ BİR MÜNKAŞA MÜNKAŞA İLE KAZANILMAZ.
- KARŞINIZDAKİNİN FİKİRLERİNE SAYGI GÖSTERİNİZ. HATALI VE YANLIŞ OLDUĞUNU ASLA SÖYLEMEYİNİZ.
- VARSA HATANIZI DERHAL KABUL EDİNİZ.
- SÖZE DOSTÇA BAŞLAYINIZ.
- KARŞINIZDAKİNE “ EVET-EVET “ DEDİRTEREK SÖZE BAŞLAYINIZ.
- ESAS KONUŞMAYI ONA BIRAKINIZ.
- ESAS FİKRİN KARŞINIZDAKİNDEN GELDİĞİNİ VEYA KAYNAKLANDIĞINI KENDİSİNE HİSSETTİRİNİZ.
- KARŞINIZDAKİNİN FİKİRLERİNE SAYGI GÖSTEREREK, MESELEYİ BİR DE ONUN GÖRÜŞ AÇISINDAN ANLAMAYA ÇALIŞINIZ.
- KARŞINIZDAKİNİN ARZULARINA VE FİKİRLERİNE SEMPATİ GÖSTERİNİZ.
- KARŞINIZDAKİNİN ASİL HİSLERİNE HİTAP EDİNİZ.
- FİKİRLERİNİZİ ÖRNEK VE BENZETMELERLE AÇIKLAYINIZ.

RENKLERİN DİLİ

RENKLERİN İŞ YAŞAMINDA KULLANIMI

Renk seçimi kimi zaman karakterimizi yansıtır ya da seçtiğimiz rengin bize olumlu ve olumsuz (psikolojik) etkileri olur.

KAHVERENGİ

- Karşınızdakinin kendini resmiyetten uzak daha rahat hissetmesini ve açılmasını sağlar.
- Ayrıca, toprak rengidir. Kıyafetlerde pek tercih edilmez,
- Kahverengi giyen insanlar kalabalıkta dikkat çekmezler
- İş görüşmelerinde, profesyonel toplantılarda sakın kahverengi giymeyin.
- Gerçekçiliğin, plan ve sistemin rengidir. Kan akışını hızlandırır. Adrenalin salgısı artarı
- fast food iç mimarisinde kullanılır

KIRMIZI

- Dinamizmi, mutluluğu, ataklığı, canlılığı, azmi ve kararlılığı gösterir. Hareketli, kıpır kıpır insanlar için en ideal renktir
- Kırmızı tansiyonu yükseltir ve kan akışını hızlandırır.
- Dünyadaki gıda firmalarının hepsinin logosunun kırmızı olduğunu hayretle fark edeceksiniz; cola cola, pizza hut, mc donald's, ülker, burger king..
- Kırmızı, iştah açar.
- Gençliğin , aktif ve dinamizmin sembolü ferrariler ne renktir.?

YEŞİL

- Yeşil, güven verir.
- Yaratıcılığı körükler. Üretkenliği artırır.
- Çünkü rahatlatıcı ve sakinleştiricidir.
- Yeşil alanlarda insanların daha az mide ağrısı çektikleri tespit edilmiş.
- Banka logolarında çok kullanılır

SİYAH

- Duygusallığı ve hüznü simgelediği gibi, gücü ve tutkuyu da temsil eder. Konsantrasyonu sağlar. Ağırbaşlılık ve ciddiyet ile özdeşleşmiştir
- Hırsın da bir ifadesidir.
- Fonda kullanıldığında karamsarlığı çağırıştırır.
- Takım elbiselerde en çok tercih edilen renktir.
- Talk show yada stand up sunucuların tercihi hep siyah olmuştur..

MAVİ

- Gökyüzünün ve geniş ufukların, denizin simgesidir.
- İnsanlar üzerinde yumuşaklık, sevecenlik tazelik gibi etkiler yaratır.
- Sınırsızlığı ve uzak bakışlılığı simgeler.
- Huzuru temsil eder ve sakinleştirir.
- Batıda bu etkisi yüzünden intiharları azaltmak için köprü korkuluklarını maviye boyarlar.
- Çocukların yaramazlıklarının azaldığını tespit etmişler.
- Bayanların daha çok tercih ettiği görülür
- Mavi halkın rengidir.

LACİVERT

- Kişiye karizmatik ve inandırıcı olduğunu hissettirir.
- İnsanların üzerinde başarılı ve güçlü imajı bırakır.
- Sonsuzluğu, otoriteyi ve verimliliği çağırıştırır.
- Uluslararası toplantılarda tüm devlet başkanları lacivert takım elbise giyerler.
- Dünyadaki firmaların yarısından fazlası logolarında laciverti kullanırlar.

TURUNCU

- Portakal rengi ise çabuk dikkati çeker.
- Portakal rengi, bulunduğu gruba sayıca çok gösterir.
- İştah açan renklerin başında gelir
- Turuncu, güç ve kuvveti ifade eder, tuttuğunu koparan, verdiği sözü eyleme dönüştüren, enerji dolu,
- Olaylar karşısında doğru düşünebilen özel kişilerdir.

GRI

- Gri, diplomatik ve ağır bir renktir ama hareketsizliği, yavaşlığı ve ciddiyeti temsil eder.
- Silahlı kuvvetlerde her yeri griye boyarız. Kapılar, kaloriferler... Devlette de her şey gridir.
- Zeka.. Hoşgörü... Zengin bakış açısı ile bakabilmeyi de ifade eder...

BRONZ

- Bronz, genelde negatif bir etki yaratır.
- Tepki almak istediğinizde işe yarar.
- belki biraz da içki rengi ile benzeşmesi yüzünden içki reklamlarında kullanılır.
- Kimi bankaların yazı karakterlerinde altın-bronz karışımı bir şekil ve renk kullandığını görürsünüz çünkü bu renkler altını ve parayı çağırıştırır.

MOR

- Nevrotik duyguları açığa çıkarır,
- İştah açıcıdır.hobby çukulataları vb..
- Ezilmiş duyguların ve stresin açığa çıkarılmasında kullanılır..
- Konsantrasyonu sağlar. İhtişam ve lüksün son basamağı olarak da değerlendirilir.

PEMBE

- Uyum ,neşe , şirinliğin ve sevginin simgesidir.
- Rahat hissettirir ve dinlendirir.
- Pembe giyenlere, hizmetlerinden dolayı ödeme yaparken kendimizi daha rahat hissettiğimizi tespit etmişler.
- İngiltere'de boots ve marks and spencer mağazalarında tüm tezgahhtarların pembe gömlek giymektedirler.
- Aynı zamanda çocuk rengidir.

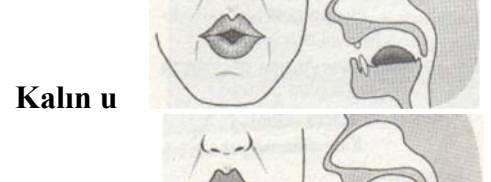
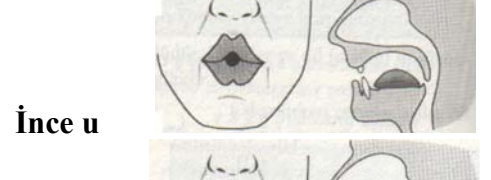
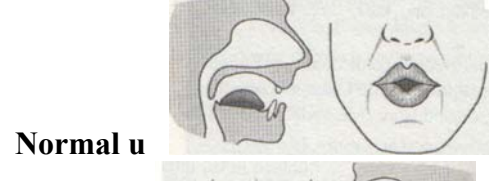
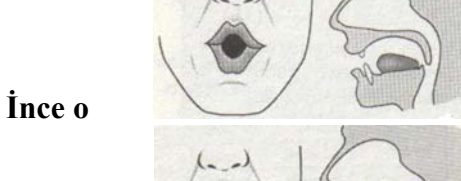
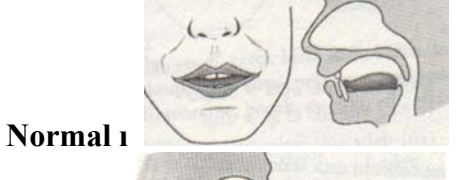
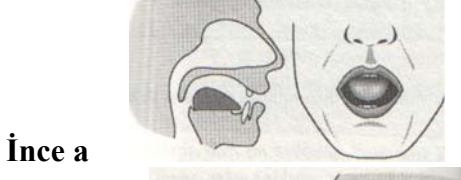
SARI

- Sarı, geçiciliğin ve dikkat çekiciliğin ifadesidir.
- Ayrıca yol çizgilerinin beyazdan sarıya dönüştürülmesindeki sebep de sarının dikkat çekici bir renk olmasından kaynaklanır.
- Sanılanın aksine sarı beyazdan daha göz alıcı bir renktir.
- Geçiciliğin ifadesi olduğu için de tüm dünyada taksiler sarıdır; dikkat çeksin ve geçici olduğu bilinsin diye.
- Sarı boyalı odalarda bebeklerin daha sık ağladığı tespit edilmiştir.
- Zeka , incelik ve pratiklikle ilgilidir. Sıcak ve uyarıcı etki yapar. Topluma uyumlu ve kolektif çalışmayı sever.
- Araba kiralama firmaları logolarında hep sarıyı kullanırlar. "ürün geçici, lütfen geri getirin." demek istiyorlar. O yüzden dünyada hiçbir banka ambleminde sarıyı kullanmaz.
- Paranın geçici değil, kalıcı olmasını isterler bugüne kadar sarıyı logosunda baskın bir renk olarak kullanan tek banka vakıfbank'tır.
- Sarı renkte verilen gül ayrılık anlamı taşır..
- Ayrıca sonbahar gibi hüznün ve özlemin rengidir.

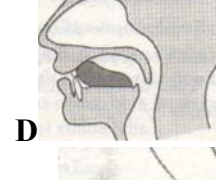
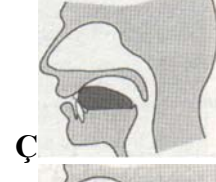
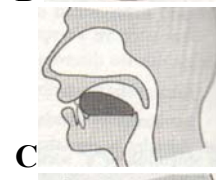
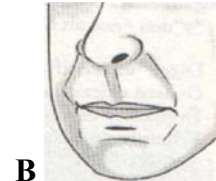
BEYAZ

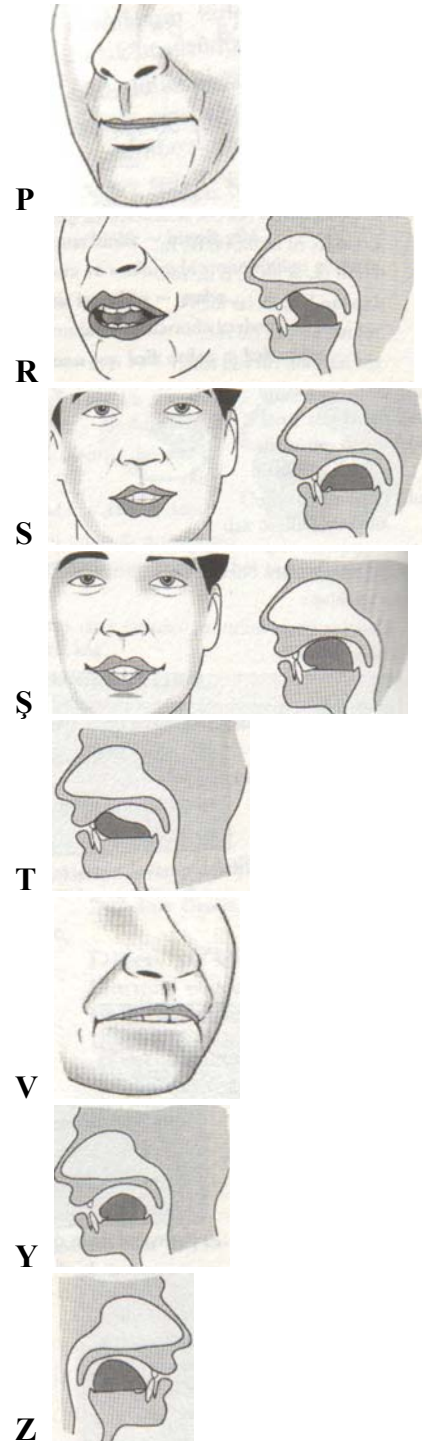
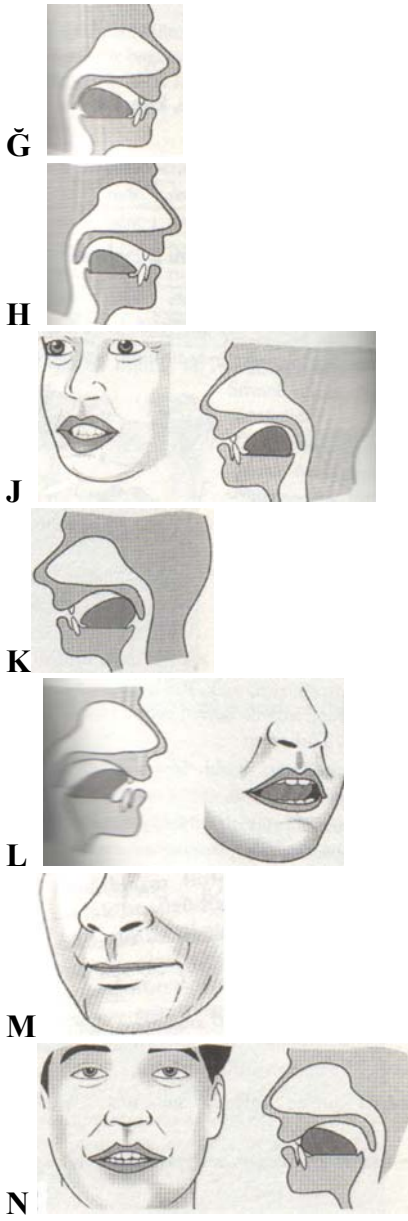
- Beyaz, istikrarı, devamlılığı, saflığı ve temizliği simgeler. Bu yüzden eğer üzerinde fazla şaibeler olan bir politikacıysanız, beyaz ağırlıklı kıyafetleri seçmelisiniz.
- Beyaz elbiseler sizin temiz olduğunuz imajını verir.
- Güvenin de öncüsüdür..

ÜNLÜLERİN ÇIKIŞ NOKTALARI

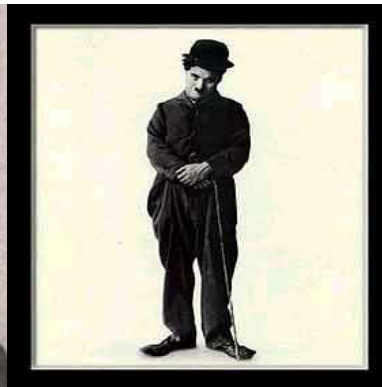

ÜNSÜZLERİN ÇIKIŞ NOKTALARI

MİMİKLER

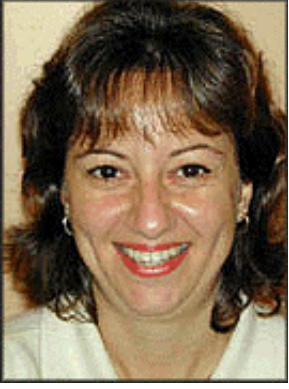

ÜZÜNTÜLÜ

MASUM

ŞAŞKIN

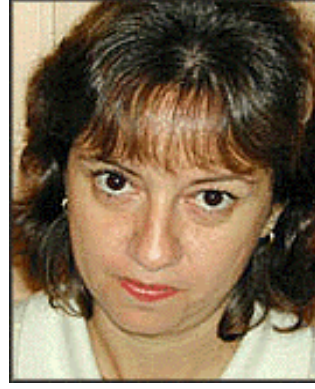

SEVİNÇ

DÜŞÜNCELİ

KIZGIN

HAYRET

TİKSİNTİ

ÖFKELİ

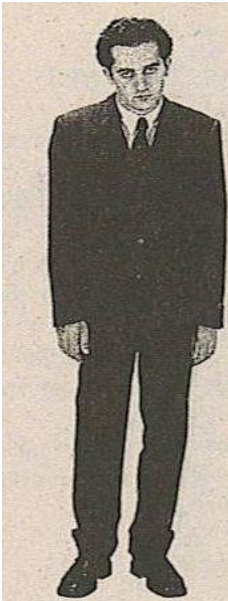

KORKU

MUTLULUK

BEDEN DİLİ

ÇEKİGEN VE SALDIRGAN

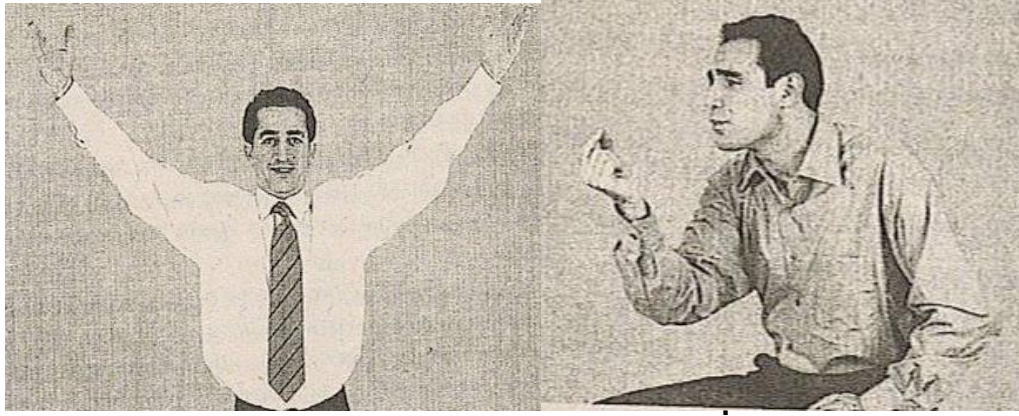
ÖNERİLERE AÇIK

HAYAT ENERJİSİ ZAYIF

ZAFER

HASSASİYET KAZANDIRMA

KARARLILIK

SAVUNMADA KARARLILIK

ŞİDDETLE REDDEDİŞ

GERGİNLİĞİ KONTROL

TEHDİTE KARŞI TEPKİ

YAKLAŞIMCI

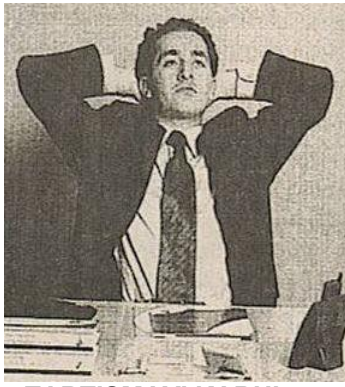

RAHATLATICI

SERT HAKİMİYET JESTİ

ÜSTÜNLÜK JESTİ

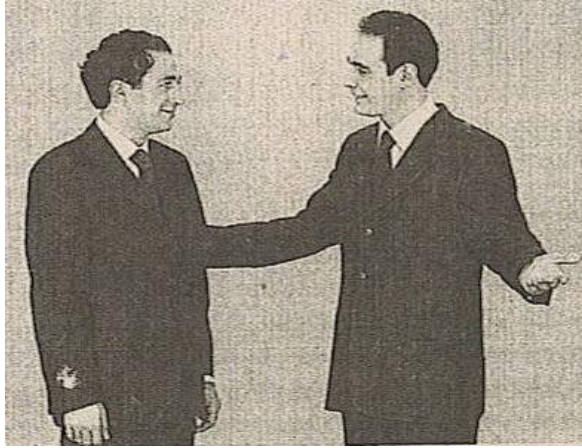
**TARTIŞMAYI KABUL
ETMEYEN, SAHİPLENME**

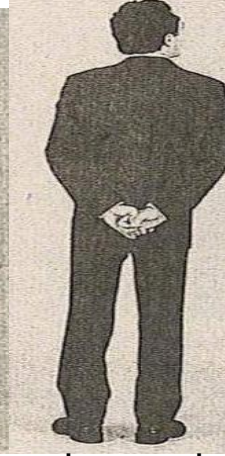
ELEŞTİRİSEL DİNLEME

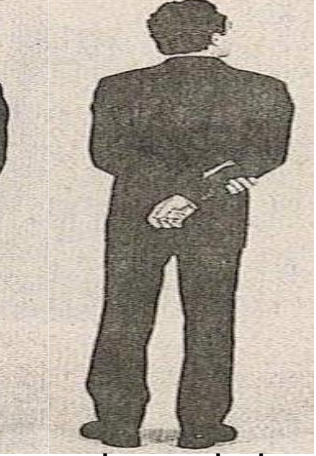
ÜSTÜNLÜK JESTİ

DOSTLUK YAKLAŞIMI

KENDİNDEN EMİN

İÇ GERGİNLİK

ÜSTÜNLÜK JESTİ2

BEKLENTİSİ OLAN

ISINMA HAREKETİ

KENDİSİYLE TEMAS

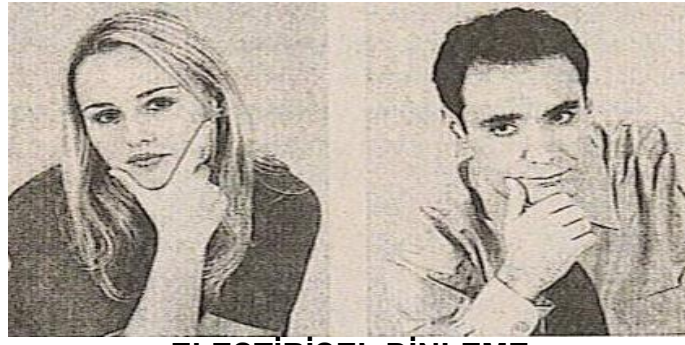

İLGİ İLE DİNLEME

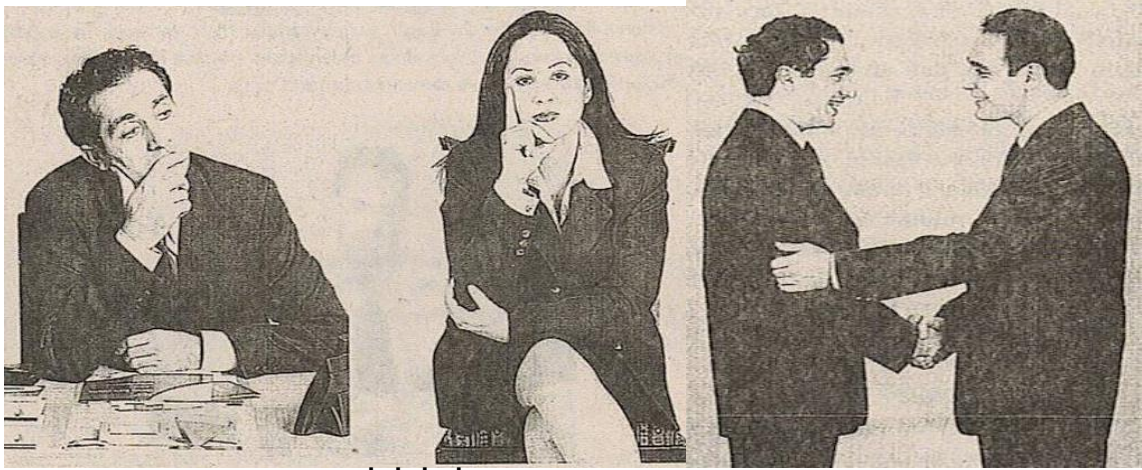

KAYBOLAN İLGİYLE DİNLEME

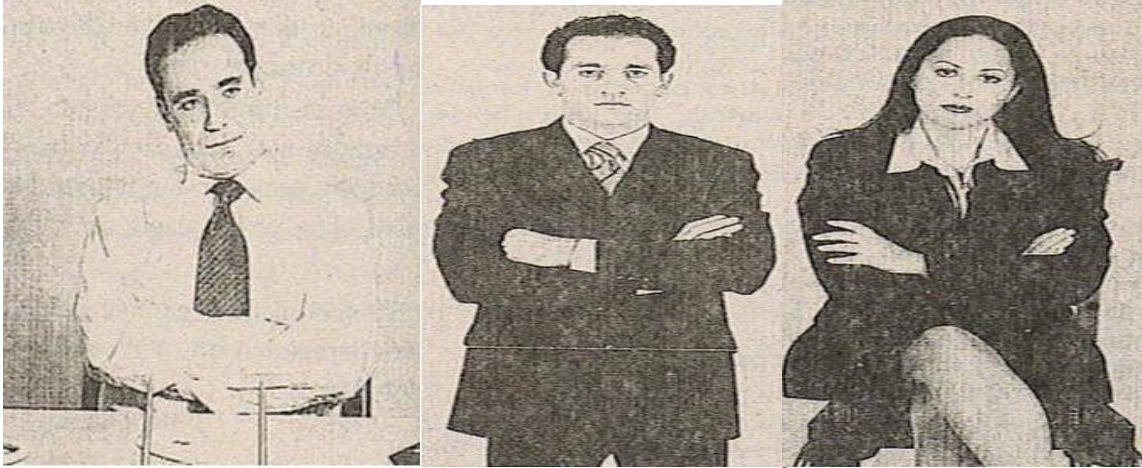

ELEŞTİRİSEL DİNLEME

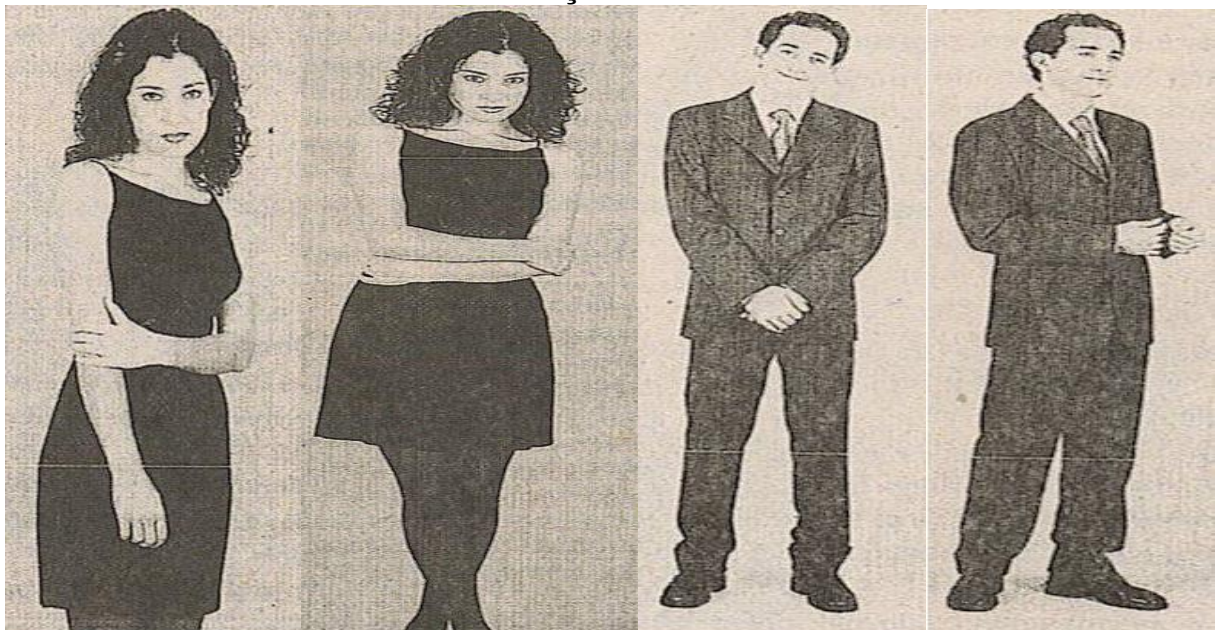

ELEŞTİRİCİ DİNLEME

OLUMLU DUYGULARI YANSITMA

KOL KAVUŞTURMA ENGELİ

YARIM KAPANMA

KOL BACAĞI ENGELİ

SAYGILI

AKSESUARDAN KUVVET

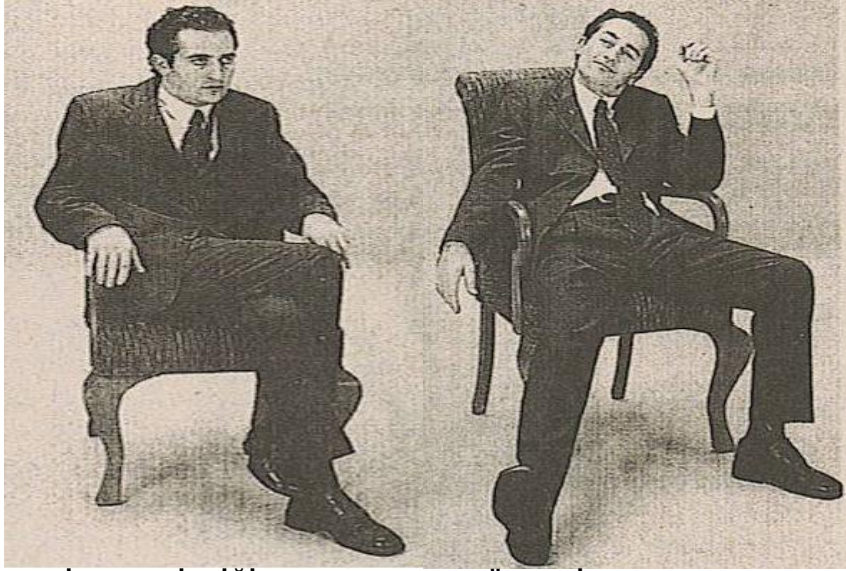

SANDALYEDEN KUVVET ALMA

TEHDİT ALTINDA GERİLME

İÇ GERGİNLİĞİ OLAN

GÜVENLİ VE SALDIRGAN

**KALKMAYA-SORU SORMAYA
HAZIRLANMA**

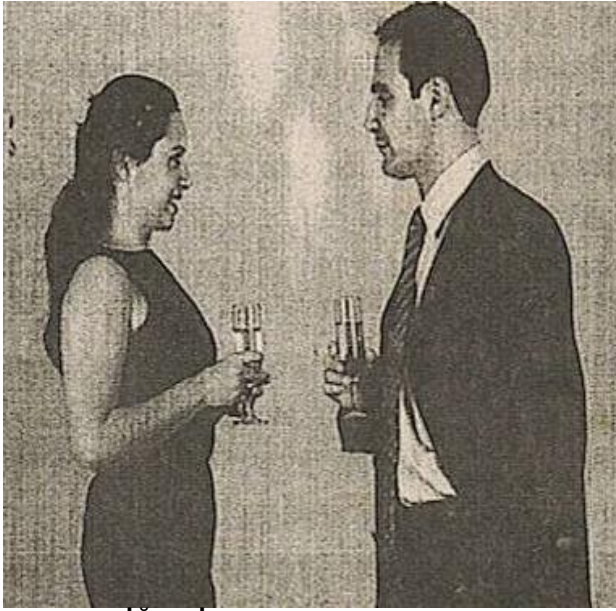

**AYAKLARIN FARKLI YÖNLERE
BAKMASI**

**GURUBU GENİŞLETMEYE İMKAN
VERMEK**

DİĞER İNSANLARA KAPALI

ÜÇÜNCÜ KİŞİ KABUL EDİLMİYOR.

ÇATIŞMA

BEKLENTİSİ OLAN

KAYNAKÇA

NÜZHET ŞENBAY
SUAT TAŞER
EMİN ÖZDEMİR
PSİKOLOG DR. ZUHAL BALTAŞ
PSİKOLOG DR. ACAR BALTAŞ
DALE CARNEGIE
DALE CARNEGIE
DALE CARNEGIE
YAŞAR YÖRÜK
CEVDET YALÇIN
BİROL VURAL
BİROL VURAL
YAVUZ ÖZDEM
DOÇ. DR. ALİ KAYA
NÜVİT OSMAY

SÖZ VE DİKSİYON SANATI
KONUŞMA EĞİTİMİ
GÜZEL VE ETKİLİ KONUŞMA SANATI
BEDENİN DİLİ
BEDENİN DİLİ
SÖZ SÖYLEME VE İŞ BAŞARMA SANATI
ETKİLİ KONUŞMA SANATI
DOST KAZANMA SANATI
GÜZEL KONUŞMA YAZMA KLAVUZU
GÜZEL KONUŞMA VE YAZMA
ETKİLİ VE BAŞARILI KONUŞMA
DOĞRU VE GÜZEL KONUŞMA
KONUŞMA SANATI DİKSİYON
ETKİLİ VE GÜZEL KONUŞMA SANATI
İNSAN MÜHENDİSLİĞİ

YAPIKREDİ YAYINLARI
PAPİRÜS YAYINEVİ
REMZİ KİTABEVİ
REMZİ KİTABEVİ
REMZİ KİTABEVİ
AKIŞ YAYINLARI
ÖTEKİ YAYINEVİ
ÖTEKİ YAYINEVİ
EĞİTİM YAYINLARI
PLATİN YAYINLARI
HAYAT YAYINLARI
HAYAT YAYINLARI
KARIYER YAYINCILIK
EĞİTİM KİTABEVİ
ATLAS YAYINEVİ

AÇIKLAMA : Dokümanlar, Derleme ve düzenlemesini yapan TRT (E) Spikeri Cahit Maaç'ın seminer ders notudur.